

Prevence vážných onemocnění v Ústeckém kraji (sekundární prevence a screening)

Ondřej Májek
a kolektiv ÚZIS ČR / Národního screeningového centra

- Návštěvnost preventivních prohlídek
- Programy screeningu zhoubných nádorů
 - Síť screeningových center
 - Pokrytí screeningovými programy
 - Migrace za poskytovateli
 - Epidemiologie zhoubných nádorů
 - Nové screeningové programy
- Sekundární prevence v perinatální péči
- Zpřístupňování dat Národního screeningového centra ÚZIS ČR

Prevence vážných onemocnění v Ústeckém kraji

Návštěvnost preventivních prohlídek

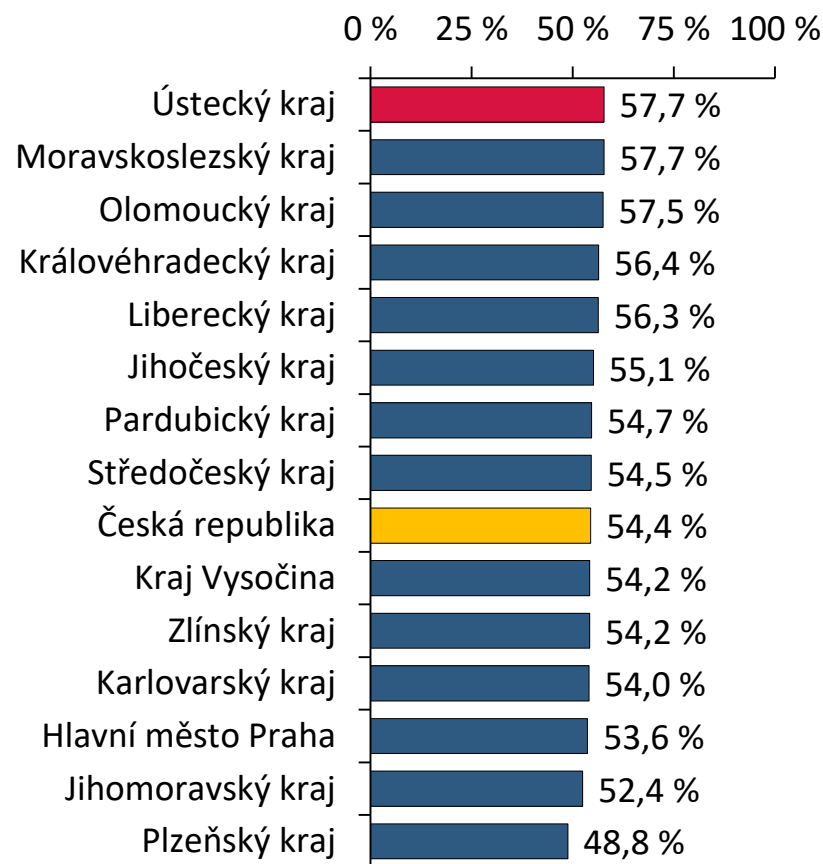
Preventivní prohlídky u praktického lékaře

Zdroj: NRHZS 2010–2021

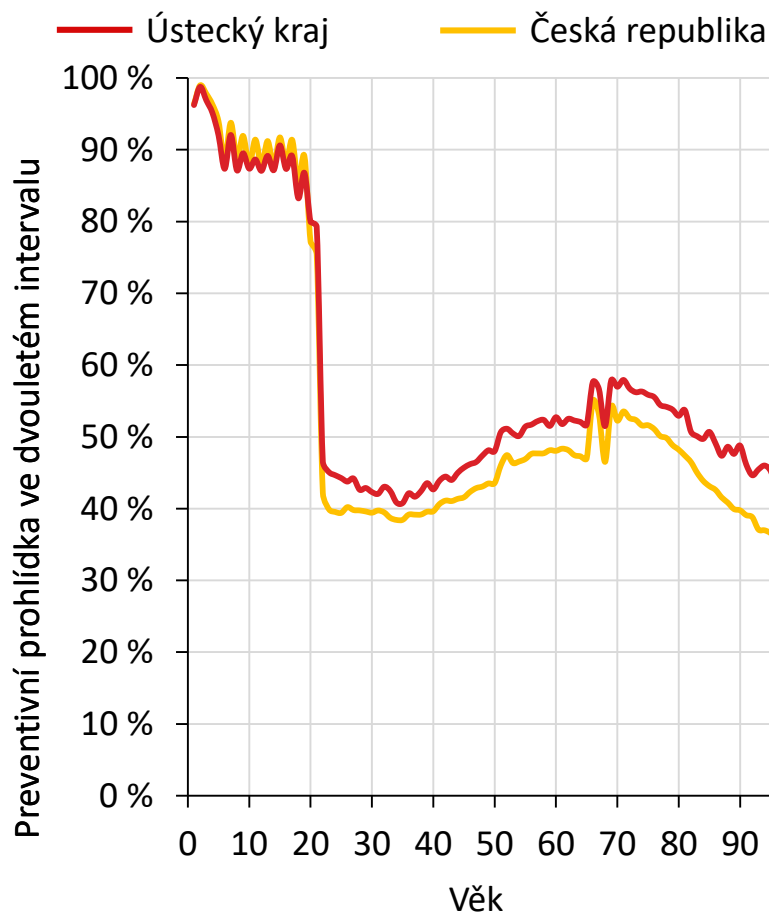
Definice: Osoby s vykázaným výkonem 01021, 01022, 02021, 02022, 02031 nebo 02032 u odbornosti 001 (všeobecné PL) a 002 (PL pro děti a dorost).

Podíl obyvatel jednotlivých krajů (2021), kteří v průběhu předchozích dvou let (2020/2021) absolvovali preventivní prohlídku u praktického lékaře:

Podíl obyvatel ULK a ČR daného věku (2021), kteří v průběhu předchozích dvou let (2020/2021) absolvovali preventivní prohlídku u praktického lékaře:

Preventivní prohlídku u praktického lékaře absolvovalo v letech 2020/2021 54,4 % populace ČR (49 % až 58 % v jednotlivých krajích). Pro srovnání, v předchozím období 2018/2019 (bez vlivu COVID-19) absolvovalo preventivní prohlídku 57,6 % populace ČR. Velmi dobré pokrytí populace preventivními prohlídkami je dosahováno u dětské populace. V letech 2020/2021 byla preventivní prohlídka u dětí zaznamenána v 90–95 % případů. Avšak po dosažení dospělosti dochází k prudkému poklesu a u dospělé populace ČR je zaznamenána preventivní prohlídka pouze v 40–50 % případů (průměr přes všechny věkové skupiny). **U dospělé populace ULK je účast na preventivních prohlídkách v porovnání s celorepublikovými hodnotami vyšší.**

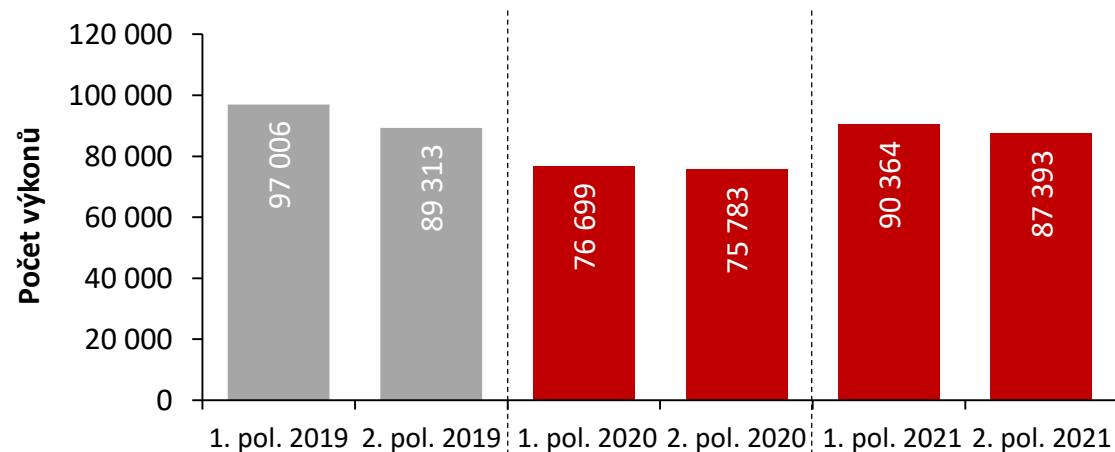
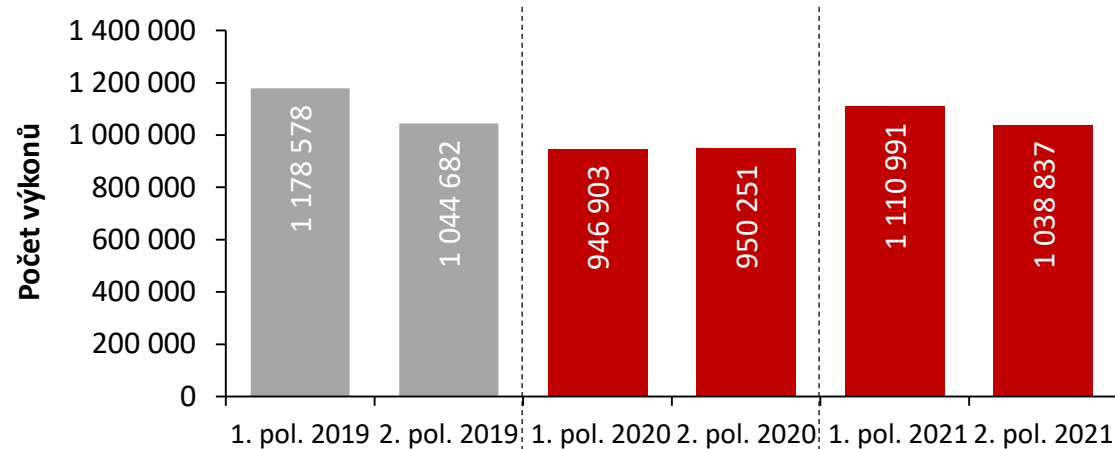
Preventivní prohlídky jsou hodnoceny v rámci dvouletého intervalu, jelikož osoba má nárok na všeobecnou preventivní prohlídku u praktického lékaře 1x za dva roky.

Preventivní prohlídky u praktického lékaře během epidemie COVID-19: dospělí

Zdroj: NRHZS 2010–2021; počet výkonů u obyvatel ČR / ULK (bez ohledu na místo poskytování péče)

Hodnocené výkony: **01021** KOMPLEXNÍ VYŠETŘENÍ PRAKTICKÝM LÉKAŘEM, **01022** OPAKOVANÉ KOMPLEXNÍ VYŠETŘENÍ PRAKTICKÝM LÉKAŘEM

Česká republika

referenční období = příslušné pololetí roku 2019

Změna v % vzhledem k referenčnímu období: 1. pol. 2020	Změna v % vzhledem k referenčnímu období: 2. pol. 2020	Změna v % vzhledem k referenčnímu období: 1. pol. 2021	Změna v % vzhledem k referenčnímu období: 2. pol. 2021
-19,7 %	-9,0 %	-5,7 %	-0,6 %

Ústecký kraj

referenční období = příslušné pololetí roku 2019

Změna v % vzhledem k referenčnímu období: 1. pol. 2020	Změna v % vzhledem k referenčnímu období: 2. pol. 2020	Změna v % vzhledem k referenčnímu období: 1. pol. 2021	Změna v % vzhledem k referenčnímu období: 2. pol. 2021
-20,9 %	-15,1 %	-6,8 %	-2,1 %

Prevence vážných onemocnění v Ústeckém kraji

Programy screeningu zhoubných nádorů

Program screeningu karcinomu prsu

- od roku 2002
- ženy ve věku od 45 let
- screeningová mamografie každé 2 roky

Program screeningu karcinomu tlustého střeva a konečníku

- od roku 2000
- muži a ženy ve věku od 50 let
 - 50-54 let – FIT každoročně
 - NEBO screeningová kolonoskopie každých 10 let
- od 55 let – FIT každé 2 roky
- NEBO screeningová kolonoskopie každých 10 let

Screeningový program karcinomu děložního hrdla

- od roku 2008
- všechny dospělé ženy
- cervikovaginální cytologie každoročně
 - ženy ve věku 35 a 45 let s negativní cytologií: hrHPV test

Prevence vážných onemocnění v Ústeckém kraji

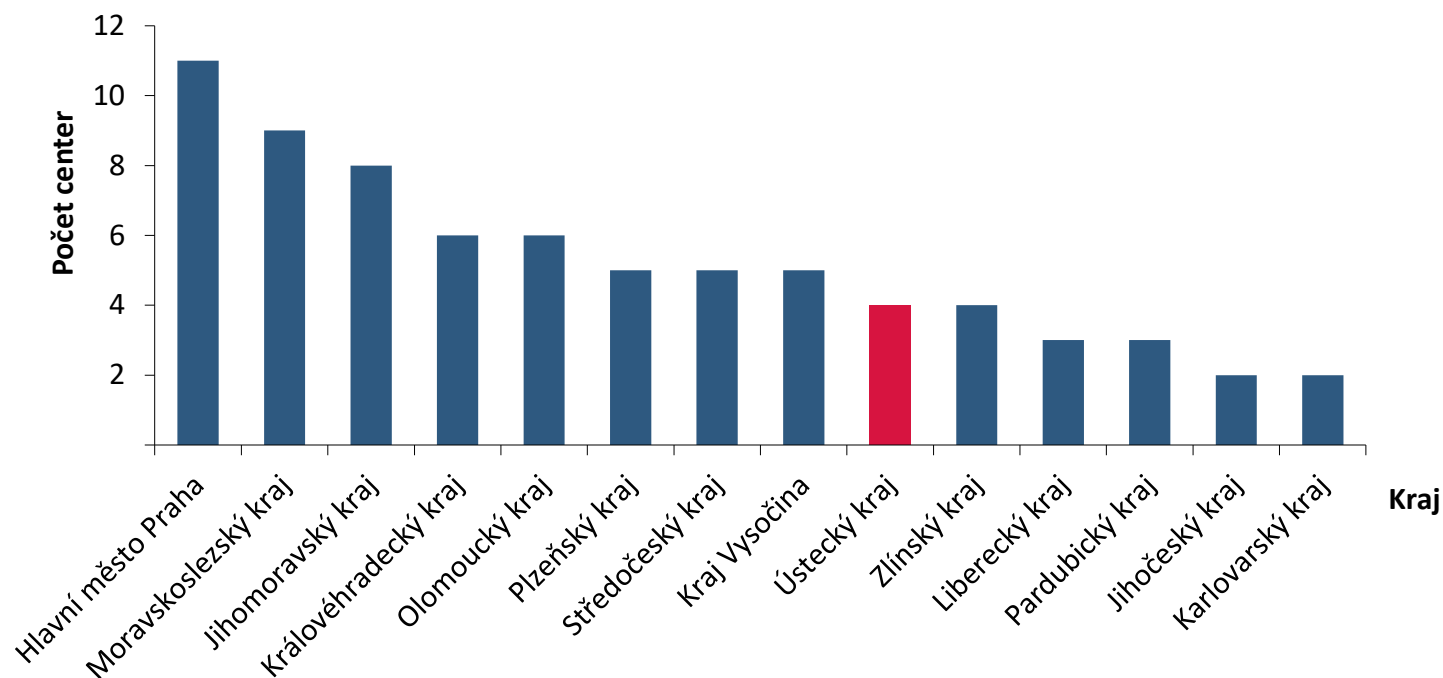

Síť screeningových center v ČR

Síť mamografických screeningových center v České republice

Zdroj: www.mamo.cz, ÚZIS ČR

V České republice bylo pro rok 2021 celkem **73 screeningových mamografických center** (včetně satelitních pracovišť).

V Ústeckém kraji se nachází **4 akreditovaná screeningová centra**.

Bližší informace o centrech naleznete na oficiálních webových stránkách programu: <http://www.mamo.cz>

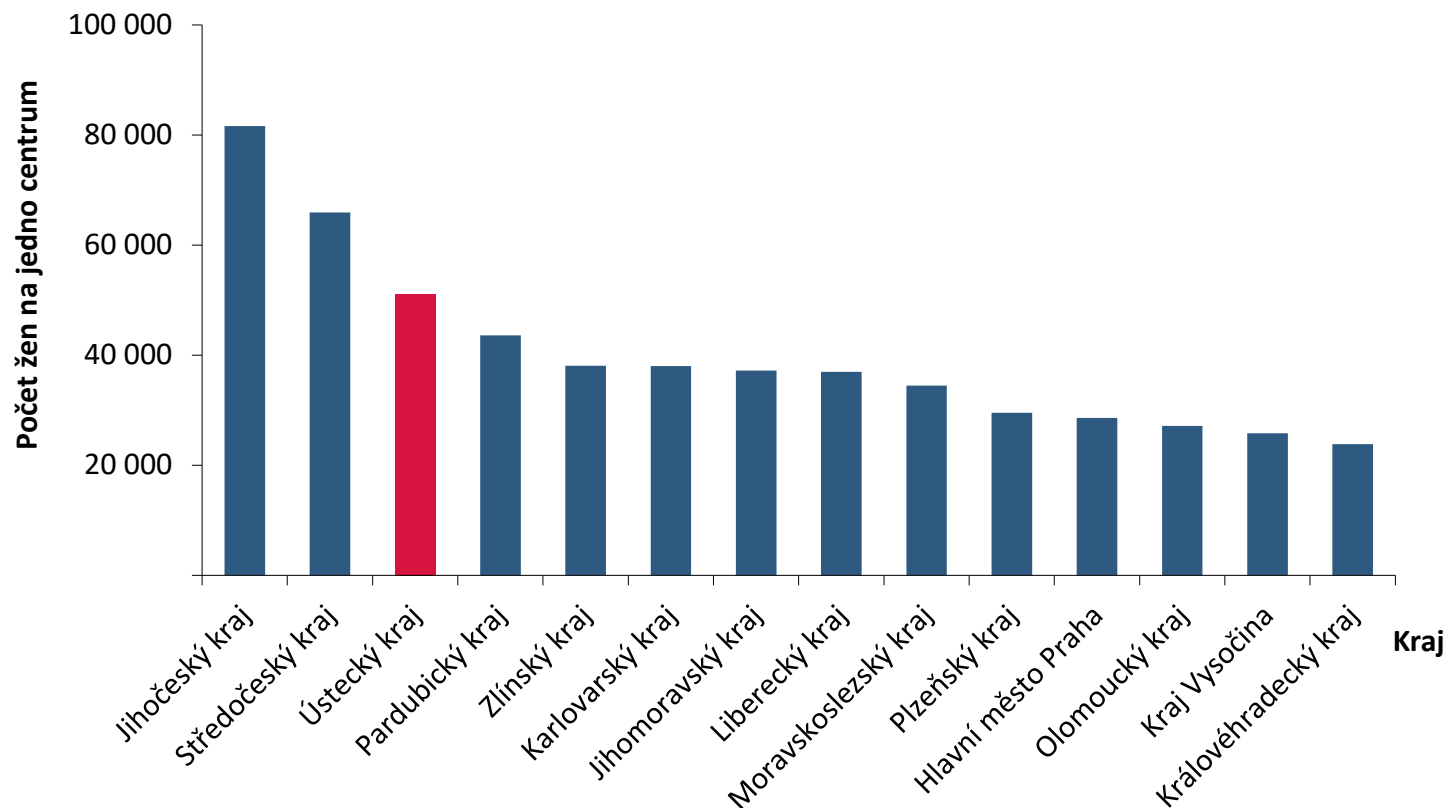
Počet žen z cílové populace na jedno mamografické screeningové centrum dle bydliště

Zdroj: Český statistický úřad

V ČR v roce 2020 celkem 2 671 634 žen v dané cílové populaci, 73* mamografických screeningových center

Ženy ve věku od 45 let

V rámci ČR připadá na jedno centrum 36 598 žen (rozsah mezi kraji 23 822–81 590).

Potenciální objem v Ústeckém kraji je v regionálním srovnání třetí nejvyšší a dosahuje 51 066 žen na jedno centrum.

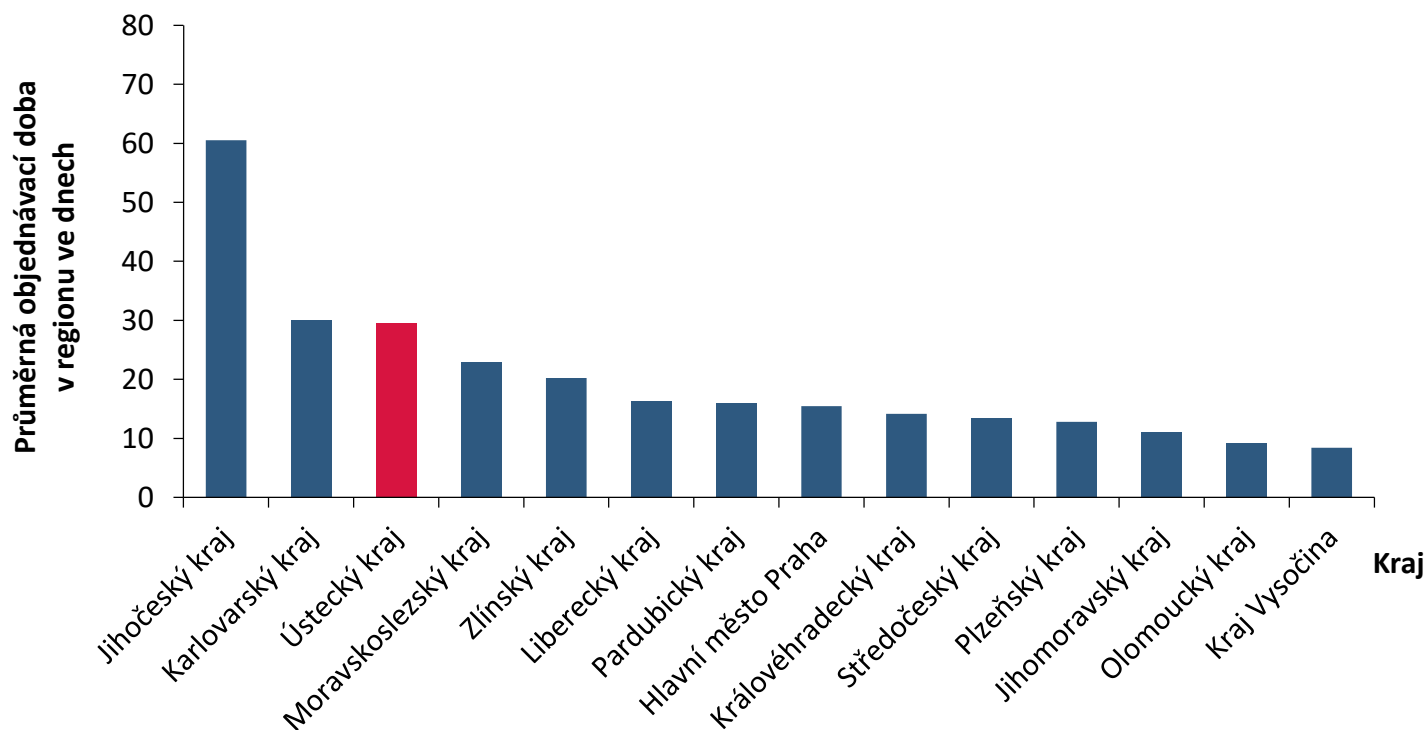
*počet mamografických screeningových center v roce 2021

Průměrná objednávací doba mamografických screeningových center

Zdroj: www.mamo.cz

Průměrná objednávací doba uváděná jednotlivými centry na stránkách www.mamo.cz

V Ústeckém kraji se nachází 4 akreditovaná screeningová centra, jejichž průměrná **objednávací doba je 30 dní**.

Průměrná objednávací doba v tomto kraji patří mezi nejvyšší ve srovnání s ostatními kraji ČR. Průměrná objednávací doba v ČR je 17 dní.

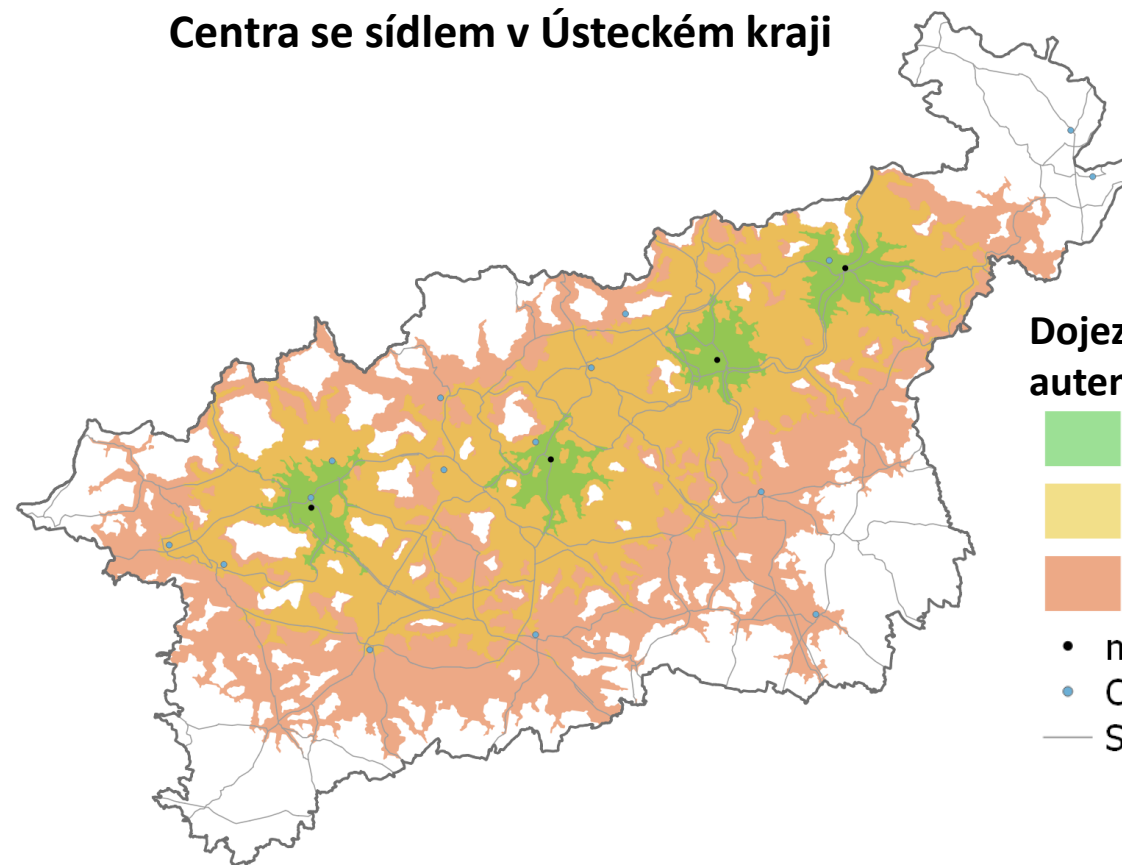
Pozn. Údaje byly vyexportovány k březnu 2022 z webových stránek www.mamo.cz (včetně satelitních pracovišť): <https://www.mamo.cz/centra/#seznam> (hodnocen údaj „Objednávací doba“)

Dojezdová doba do mamografických center v ULK

Zdroj dat: www.mamo.cz (seznam center)

Centra se sídlem v Ústeckém kraji

Dojezdová doba (jízda autem v minutách)

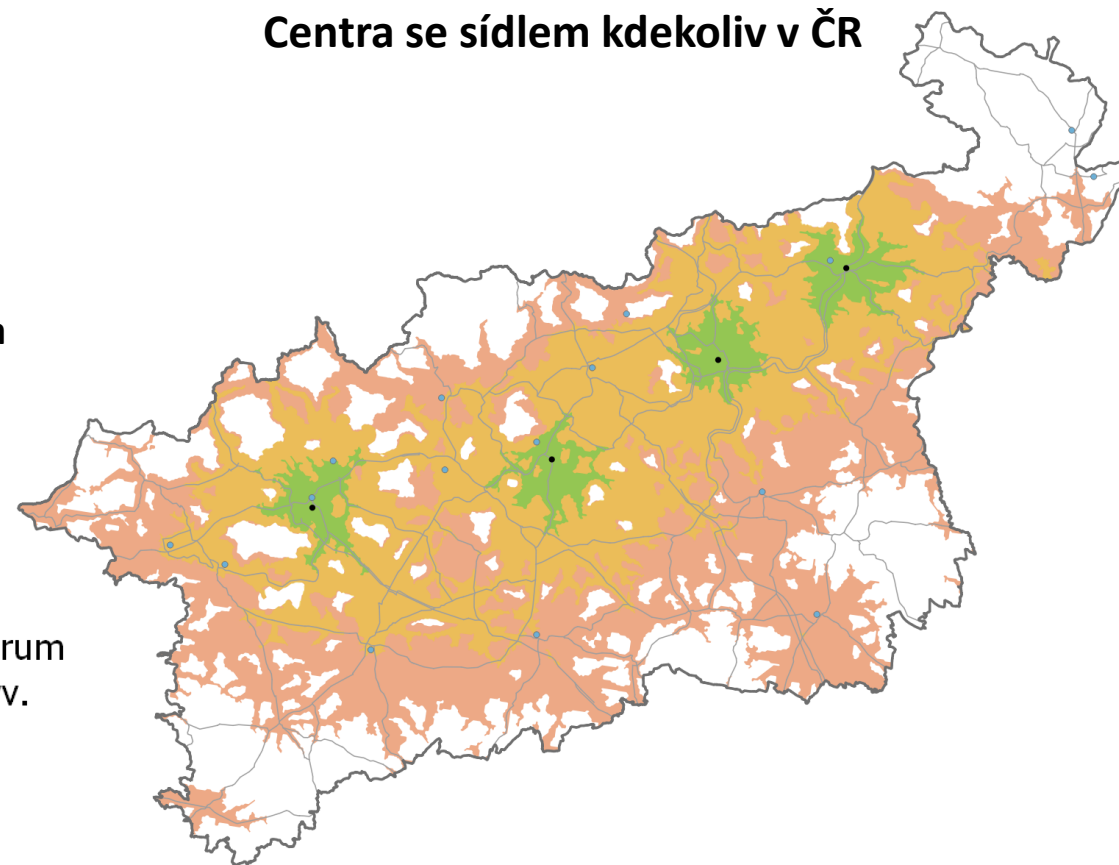
00:00 - 15:00

15:01 - 30:00

30:01 - 45:00

- mamografické centrum
- Obce nad 10 t. obyv.
- Silnice vyšší třídy

Centra se sídlem kdekoliv v ČR

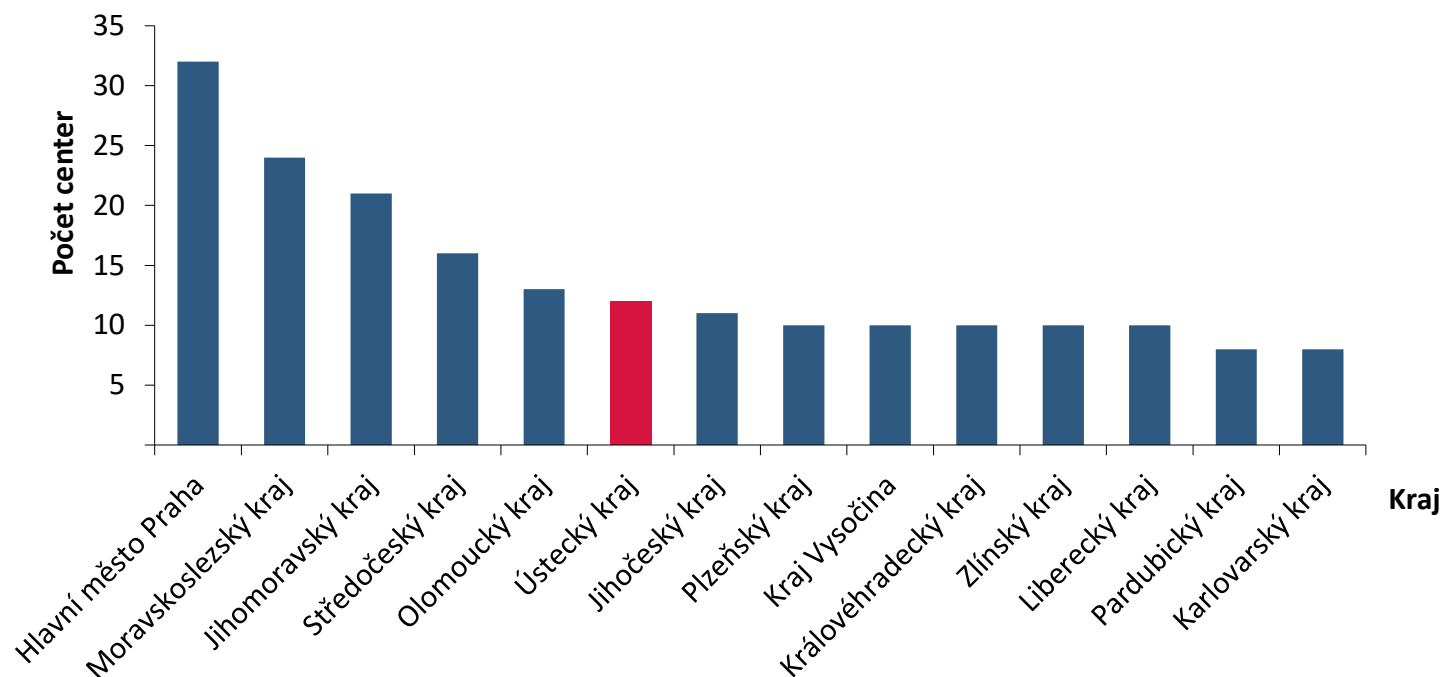

Rozdíl mezi dojezdovou dobou do mamografických center se sídlem pouze v ULK a v celé ČR není výrazný, pouze v okrajových částech na jihu a východě kraje se projevuje blízkost center Libereckého, Středočeského a Karlovarského kraje, které jsou v dosahu v dojezdové době 30 až 45 minut.

Síť center pro screeningovou kolonoskopii v České republice

Zdroj: www.kolorektum.cz, ÚZIS ČR

V České republice bylo pro rok 2021 celkem **195 akreditovaných center pro screeningovou kolonoskopii**.

V Ústeckém kraji se nachází 12 center (stav v roce 2021, další centra jsou postupně akreditována).

Bližší informace o centrech naleznete na oficiálních webových stránkách programu: <http://www.kolorektum.cz>

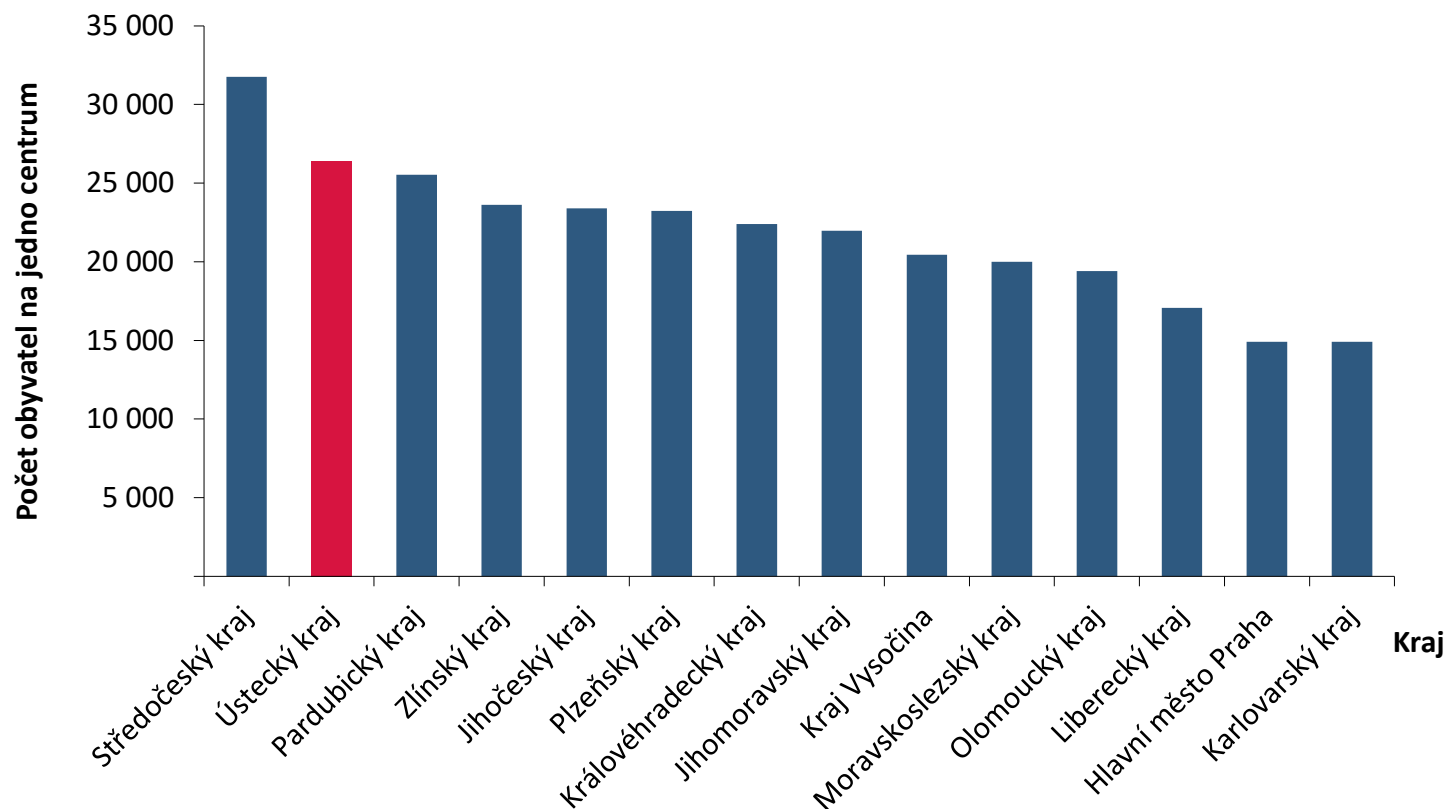
Počet obyvatel na kolonoskopické screeningové centrum dle bydliště

Zdroj: Český statistický úřad

V ČR v roce 2020 celkem 4 144 603 obyvatel v dané cílové populaci, 195* kolonoskopických screeningových center

Muži a ženy ve věku od 50 let

V rámci ČR připadá na jedno centrum **21 254 obyvatel** (rozsah mezi regiony 14 904–31 759).

Potenciální objem v **Ústeckém kraji** je **26 387 obyvatel na jedno centrum**, což je v rámci krajů ČR druhá nejvyšší hodnota.

*počet kolonoskopických screeningových center v roce 2021

Regionální srovnání průměrné čekací doby (ve dnech) na navazující kolonoskopii po screeningovém TOKS s pozitivním výsledkem

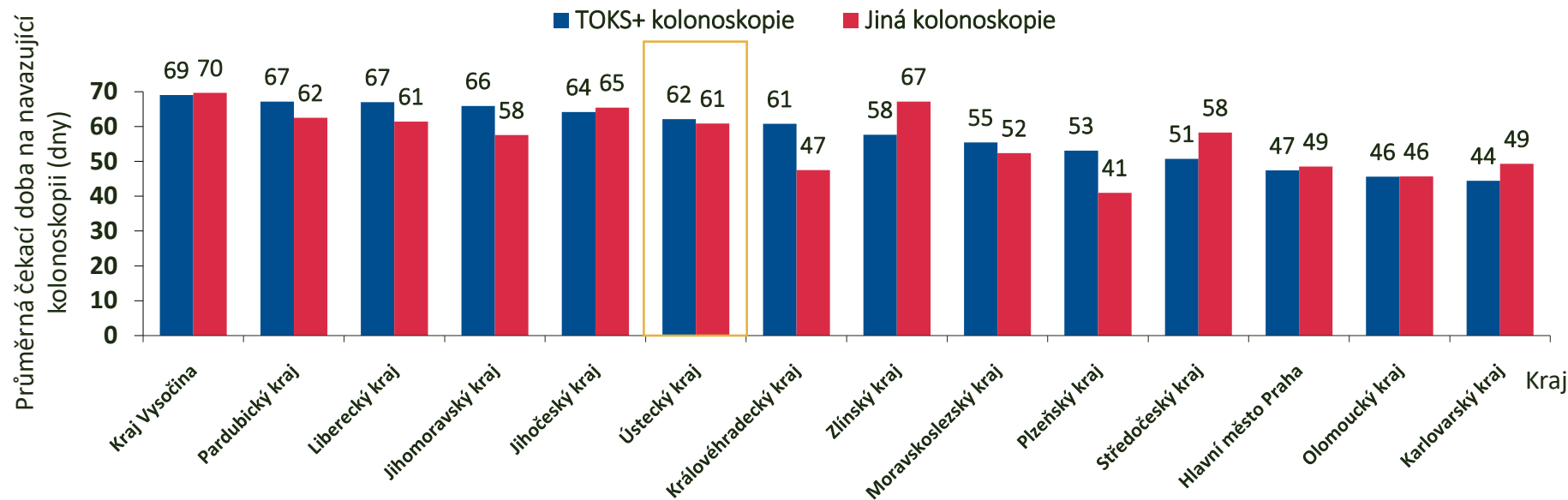
TOKS+ kolonoskopie (15101; 15103)

Jiná kolonoskopie (15105; 15107; 15403; 15404)

Screeningový TOKS (15118; 15119; 15120; 15121)

(muži a ženy od 50 let)

Zdroj dat: NRHZS

	Průměrná čekací doba na TOKS+ kolonoskopii (počet případů)	Průměrná čekací doba na jinou kolonoskopii (počet případů)
Chomutov	54 dní (63)	73 dní (203)
Děčín	105 dní (53)	83 dní (151)
Louny	52 dní (132)	49 dní (34)
Litoměřice	67 dní (189)	66 dní (61)
Most	52 dní (224)	45 dní (53)
Teplice	58 dní (11)	40 dní (253)
Ústí nad Labem	75 dní (84)	70 dní (50)

Průměrná čekací doba na TOKS+ kolonoskopii v ČR (2021): 57 dní

Průměrná čekací doba na TOKS+ kolonoskopii v Ústeckém kraji je vyšší než celorepublikový průměr (62 dní). Mezi okresy Ústeckého kraje je vysoká variabilita v průměrné čekací době na TOKS+ kolonoskopii, nejnižší průměrná čekací doba je pozorovatelná v okresech Most a Louny (52 dní), nejvyšší v okrese Děčín (105 dní).

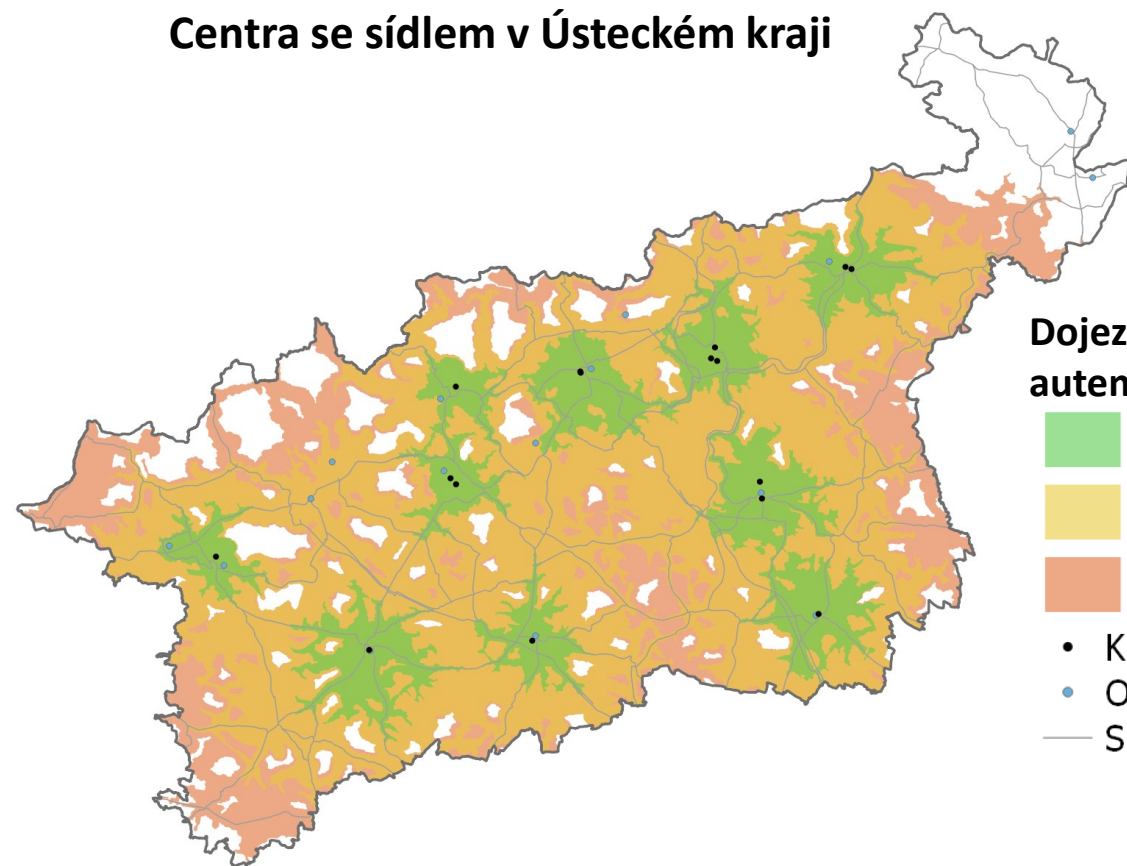
Pozn.: Z důvodu nedostatečného follow up v roce 2021, byl pro účely analýzy compliance na navazující kolonoskopii a analýzy průměrné čekací doby na kolonoskopii zohledněn pouze první půlrok 2021.

Dojezdová doba do kolonoskopických center v ULK

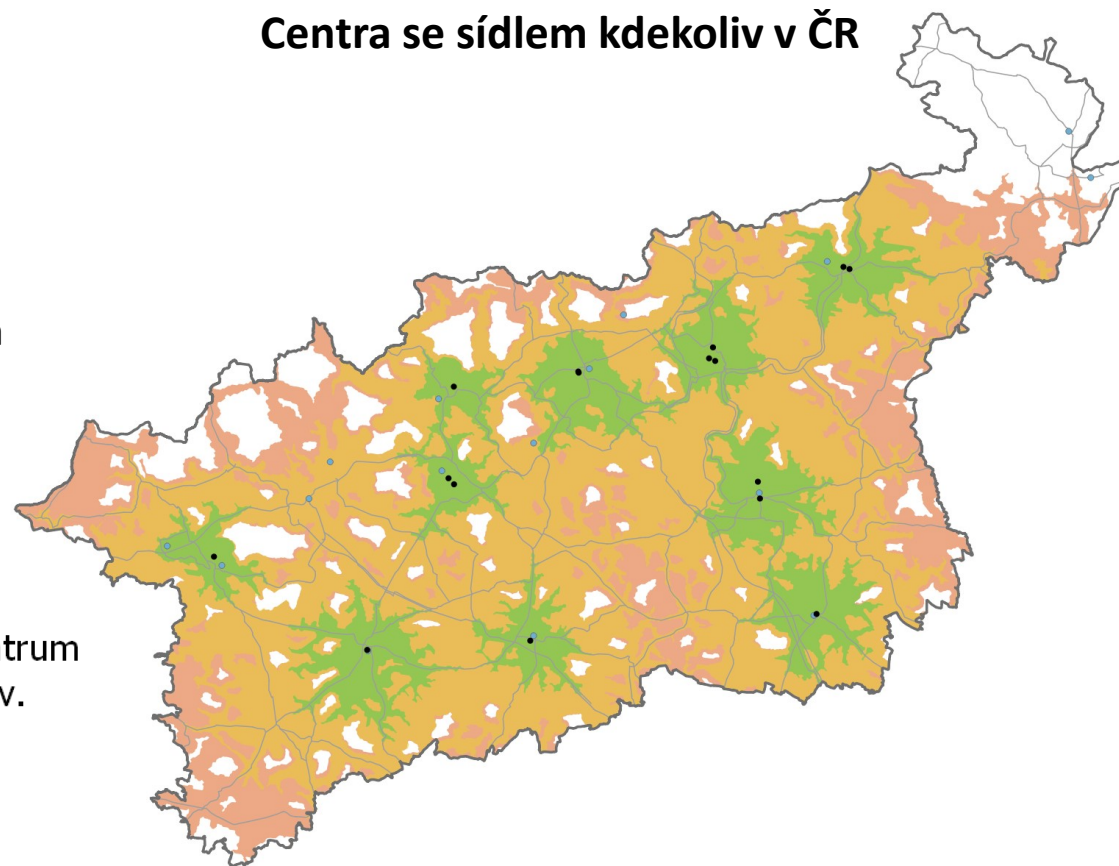

Zdroj dat: www.kolorektum.cz (aktualizovaný seznam 16 center v roce 2022)

Centra se sídlem v Ústeckém kraji

Centra se sídlem kdekoli v ČR

Dojezdová doba (jízda autem v minutách)

 00:00 - 15:00

 15:01 - 30:00

 30:01 - 45:00

- Kolonoskopické centrum
- Obce nad 10 t. obyv.
- Silnice vyšší třídy

Rozdíl mezi dojezdovou dobou do kolonoskopických center se sídlem pouze v ULK a v celé ČR je nepatrný, týká se pouze okrajových částí kraje v sousedství Libereckého a Karlovarského kraje, kde se projevuje vliv center v dojezdové době 30 až 45 minut.

Prevence vážných onemocnění v Ústeckém kraji

Pokrytí screeningovými programy v Ústeckém kraji

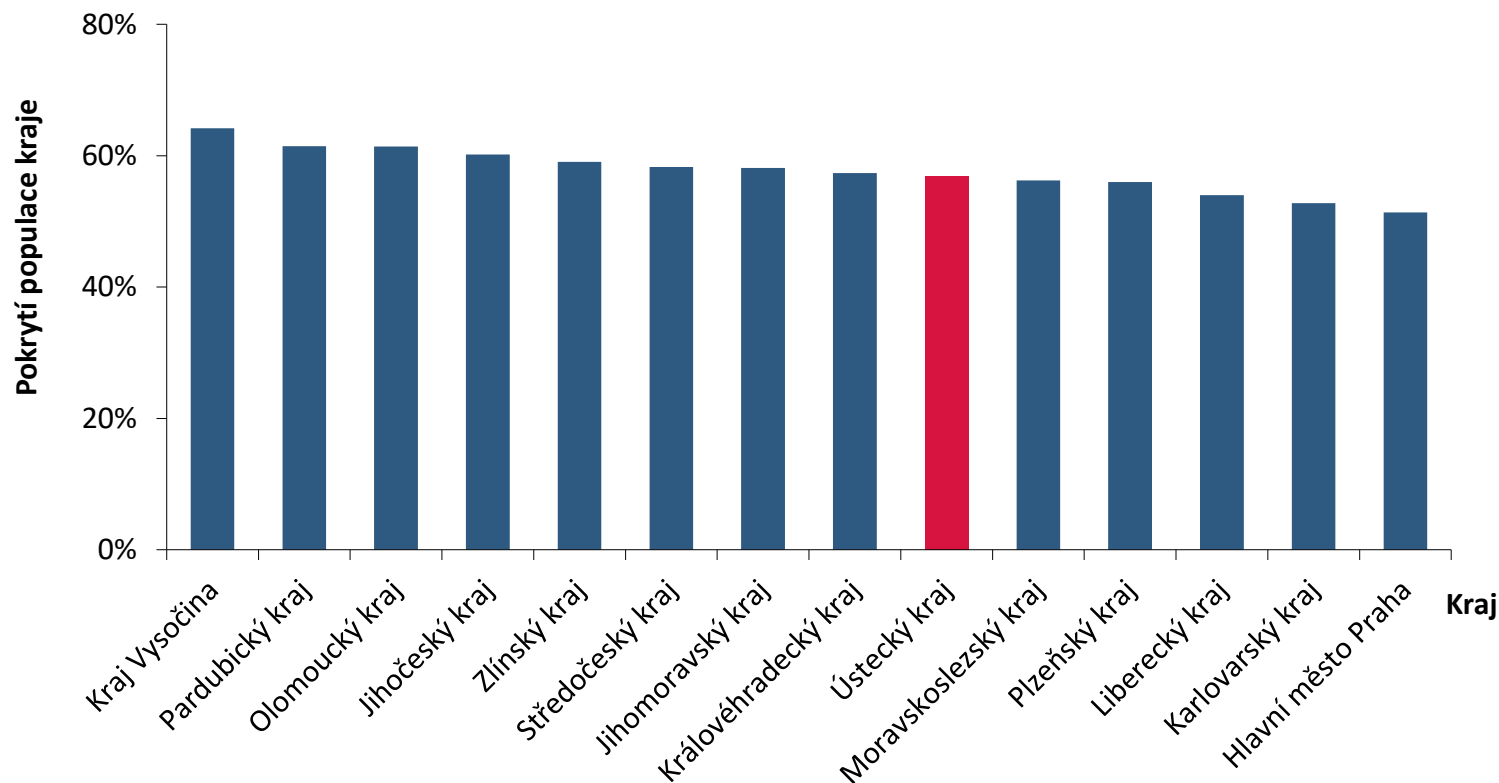
Pokrytí cílové populace screeningem karcinomu prsu dle bydliště

Zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb, ÚZIS ČR

Ženy absolvující screeningovou mamografii v období **2020–2021**, celkem 1 022 652 vyšetření

Ženy ve věku 45–69 let

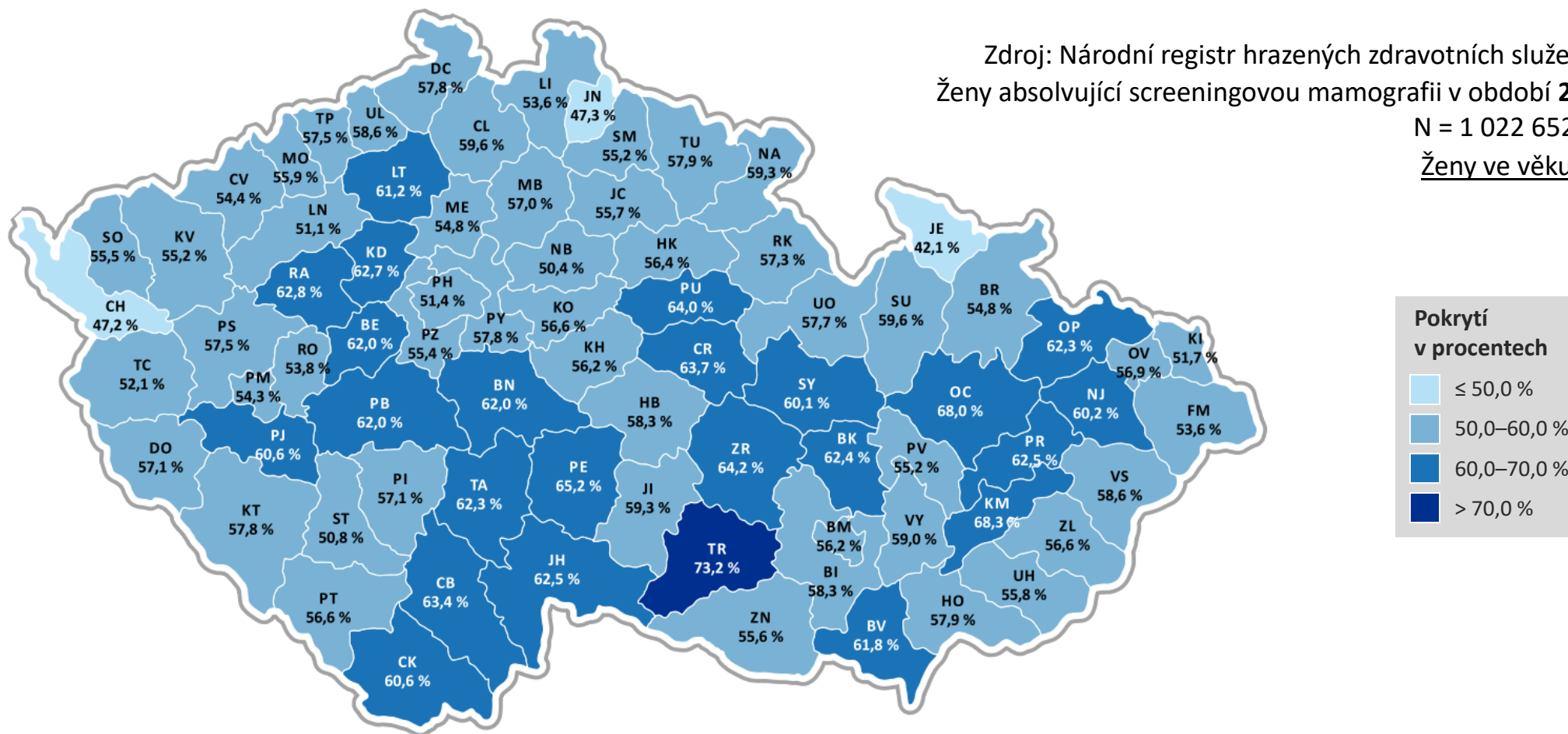

V roce 2021 dosahovalo pokrytí v ČR **57,4 %** (v krajích lze sledovat rozmezí od 51,4 % do 64,2 %). Z důvodu pandemie COVID-19 došlo k poklesu pokrytí cílové populace screeningem.

Ve srovnání krajů dosahuje Ústecký kraj mírně nižší hodnoty pokrytí cílové populace (**56,8 %**).

Pokrytí cílové populace screeningem karcinomu prsu dle okresu bydliště

Zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb, ÚZIS ČR
Ženy absolvující screeningovou mamografií v období **2020–2021**
N = 1 022 652 vyšetření
Ženy ve věku 45–69 let

V roce 2021 dosahovalo pokrytí v ČR **57,4 %** (v okresech lze sledovat rozmezí od 42,1 % do 73,2 %).
V okresech Ústeckého kraje lze sledovat rozmezí od **51,1 % (okr. Louny)** do **61,2 % (okr. Litoměřice)**.

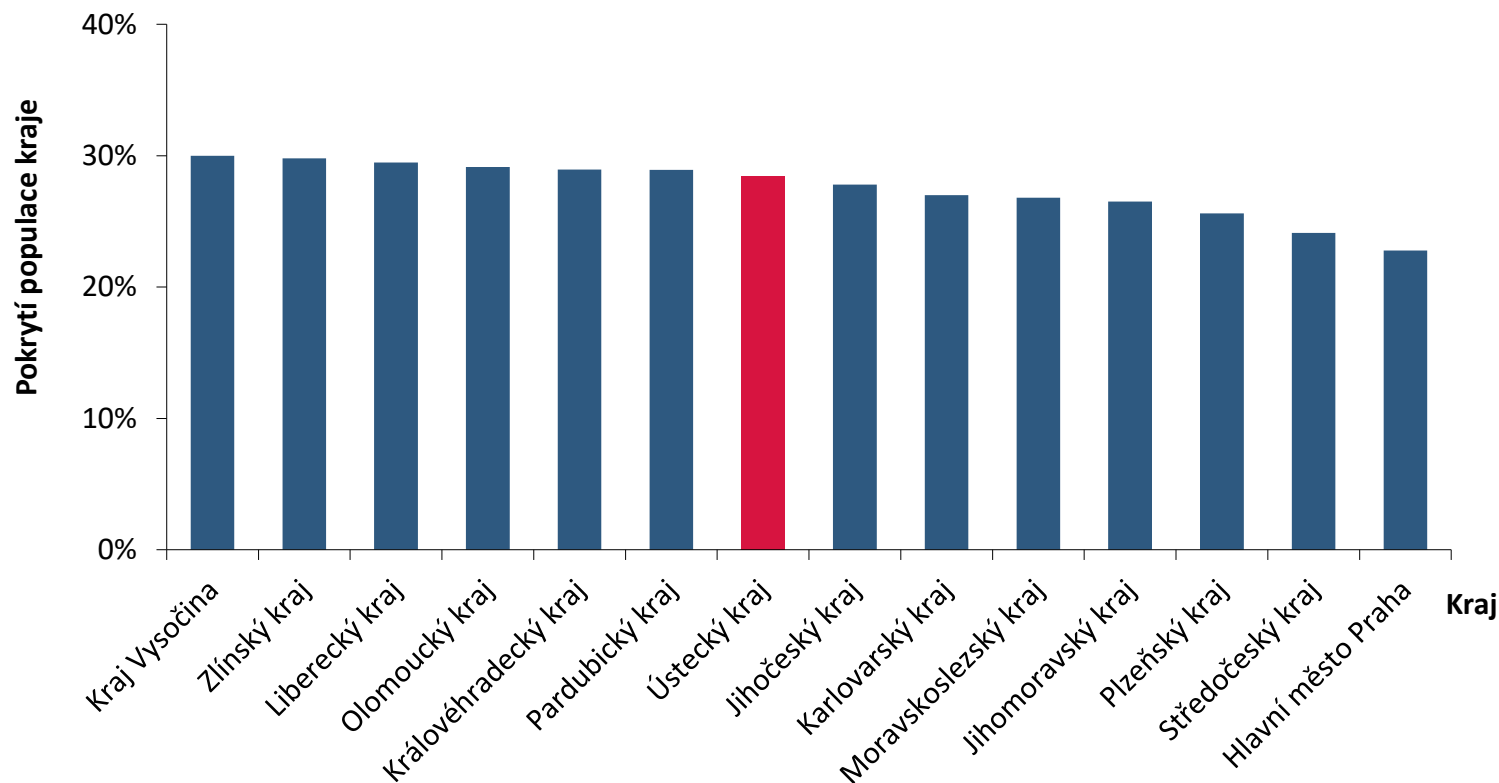
Pokrytí cílové populace kolorektálním screeningem dle bydliště pojištěnců

Zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb, ÚZIS ČR

Screeningová kolonoskopie (15105; 15107); TOKS (15120; 15121; 15118; 15119); **2020–2021**, celkem 1 115 159 vyšetření

Muži a ženy od 50 let

Pokrytí cílové populace screeningem pomocí screeningové kolonoskopie a TOKS v ČR **dle stanoveného screeningového intervalu** (u osob ve věku 50+ screeningová kolonoskopie v posledních 10 letech anebo TOKS u osob ve věku 50–54 let jednoletý screeningový interval a dvouletý interval u osob starších 55 let) dosahovalo **26,9 %** v roce 2021. V krajích lze sledovat pokrytí v rozmezí od 22,8 % do 30,0 %. Z důvodu pandemie COVID-19 došlo k poklesu pokrytí cílové populace screeningem.

Ústecký kraj dosahuje v porovnání s celorepublikovou hodnotou mírně vyššího pokrytí (**28,5 %**).

Pokrytí cílové populace kolorektálním screeningem dle okresu bydliště

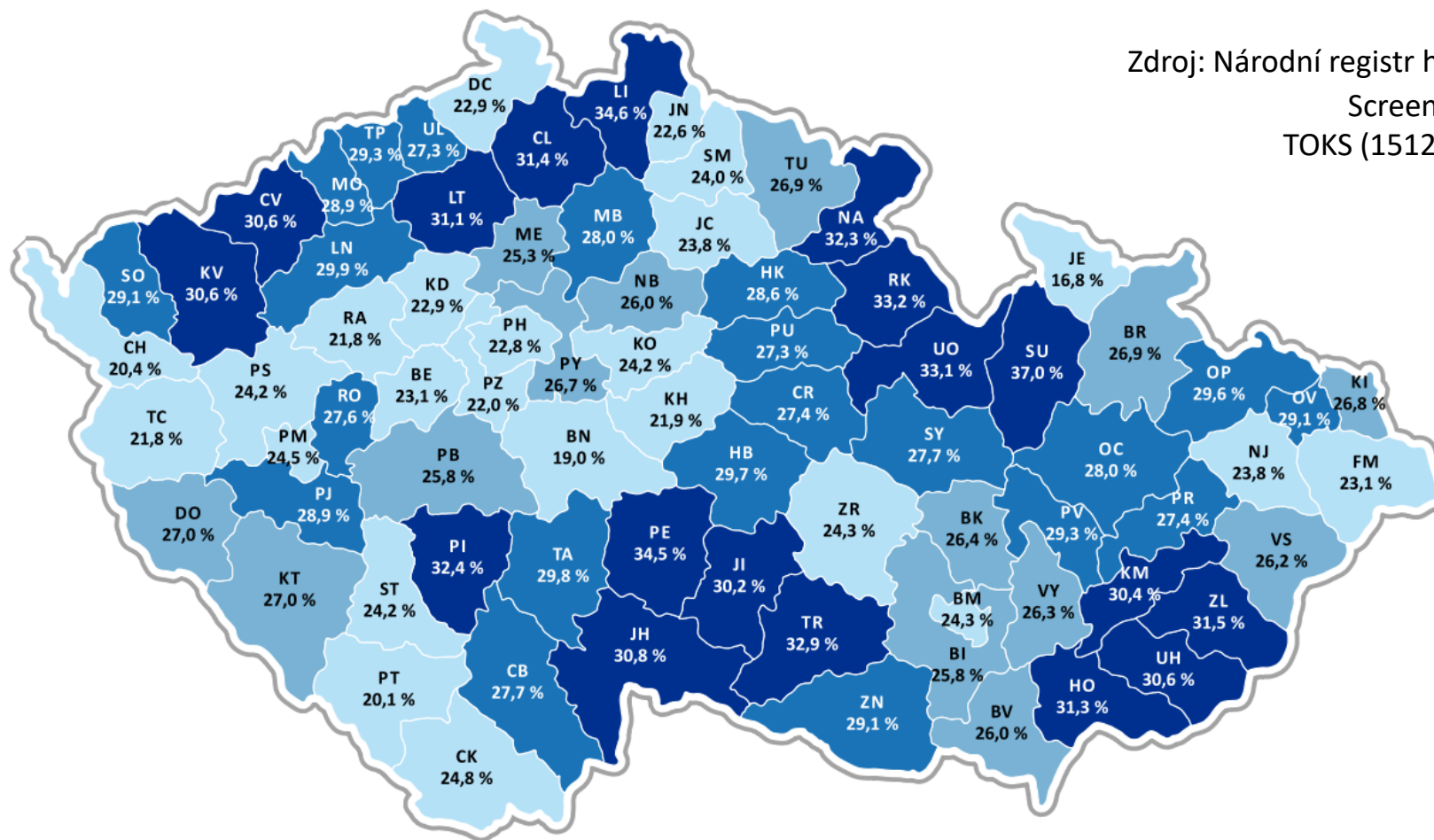
Zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb, ÚZIS ČR

Screeningová kolonoskopie (15105; 15107);

TOKS (15120; 15121; 15118; 15119); **2020–2021**

N = 1 115 159 vyšetření

Muži a ženy od 50 let

**Pokrytí
v procentech**

■ ≤ 25,0 %

■ 25,0–27,0 %

■ 27,0–30,0 %

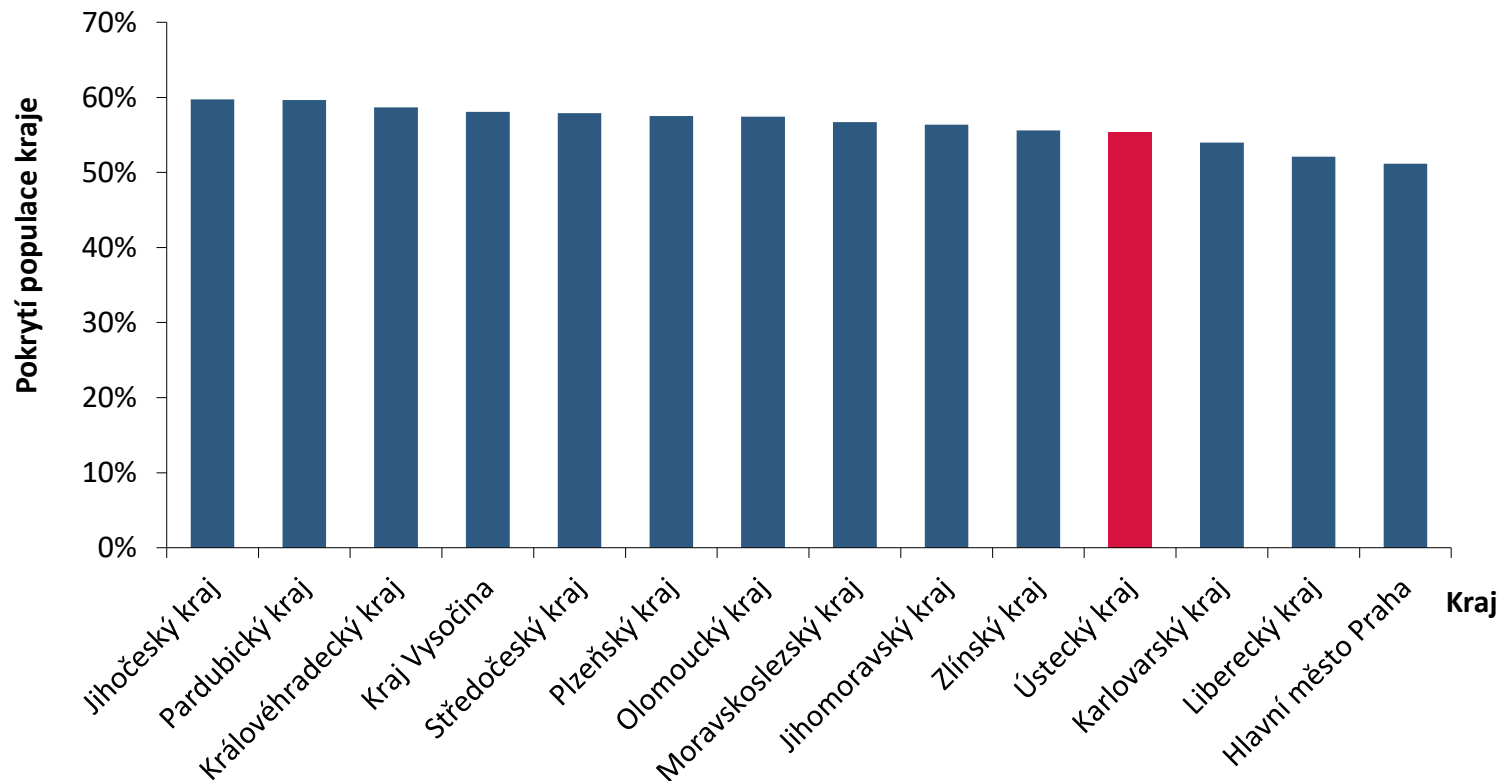
■ > 30,0 %

V roce 2021 dosahovalo pokrytí v ČR **26,9 %** (v okresech lze sledovat rozmezí od 16,8 % do 37,0 %).
V okresech Ústeckého kraje lze sledovat rozmezí od **22,9 % (okr. Děčín)** do **31,1 % (okr. Litoměřice)**.

Pokrytí cílové populace cervikálním screeningem dle bydliště pojištěnců

Zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb, ÚZIS ČR
Provedené cervikovaginální screeningové cytologie v roce **2021**, celkem 1 432 442 vyšetření
Ženy ve věku 25–59 let

Celkové pokrytí v České republice dosahuje **56,2 %** (rozsah mezi kraji ČR: 51,2–59,7 %).

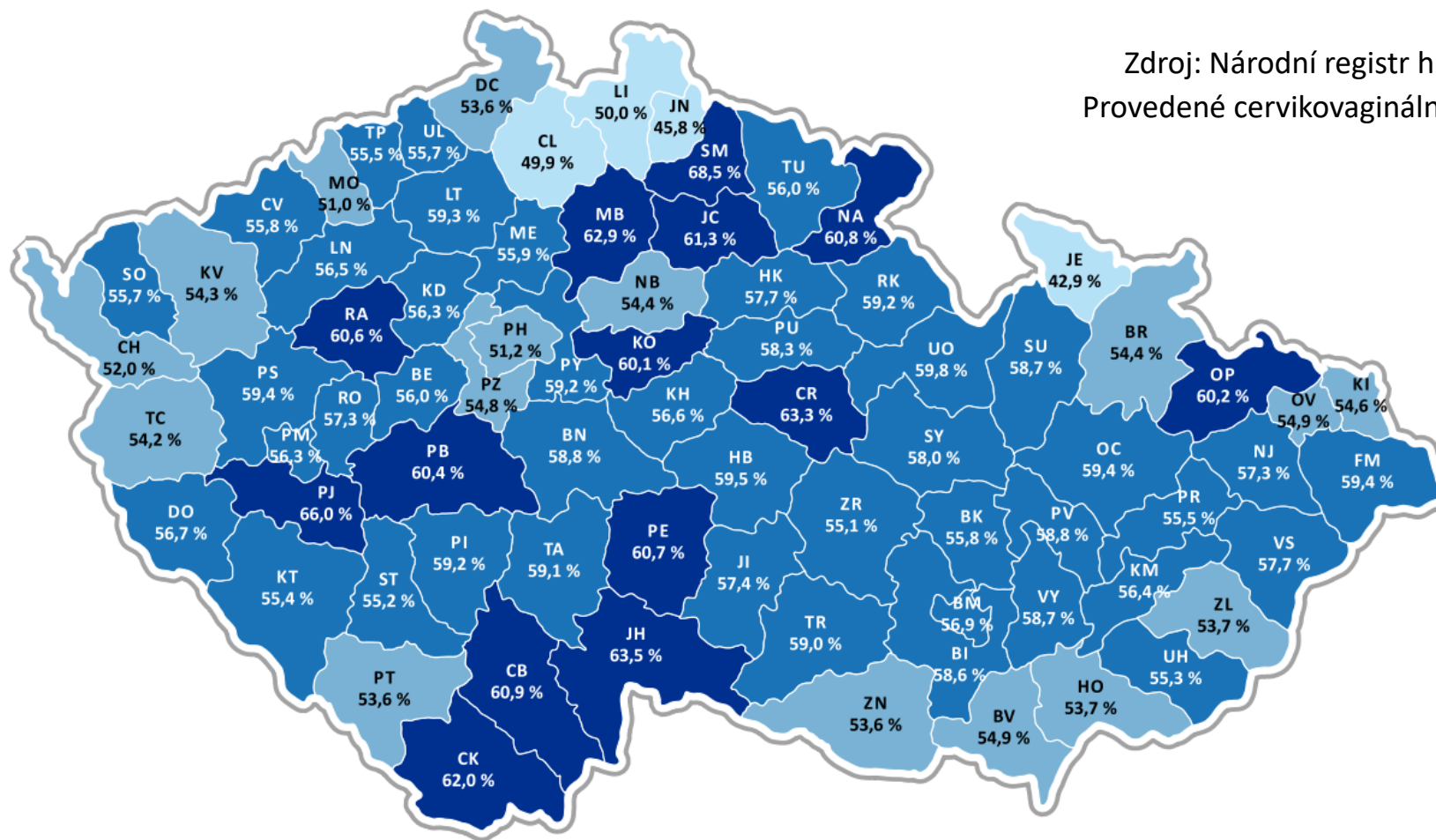
Ústecký kraj dosahuje mírně nižší hodnoty pokrytí cílové populace **55,3 %**.

Pokrytí cílové populace cervikálním screeningem dle okresu bydliště

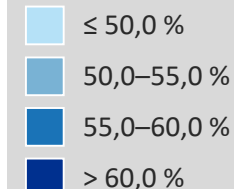

Zdroj: Národní registr hrazených zdravotních služeb, ÚZIS ČR
Provedené cervikovaginální screeningové cytologie v roce **2021**

N = 1 432 442 vyšetření
Ženy ve věku 25–59 let

Pokrytí
v procentech

V roce 2021 dosahovalo pokrytí v ČR **56,2 %** (v okresech lze sledovat rozmezí od 42,9 % do 68,5 %).
V okresech Ústeckého kraje lze sledovat rozmezí od **51,0 % (okr. Most)** do 59,3 % (okr. Litoměřice).

Prevence vážných onemocnění v Ústeckém kraji

Migrace obyvatel za poskytovateli
screeningových programů

Screeningové mamografie u obyvatel Ústeckého kraje a okolí (2021)

Screeningová mamografie (89178; 89223), ženy ve věku 45 a více let

Zdroj dat: NRHZS 2021

Místo bydliště

Kraj zdravotnického zařízení	Místo bydliště										
	Děčín	Chomutov	Litoměřice	Louny	Most	Teplice	Ústí nad Labem	Karlovarský kraj	Liberecký kraj	Středočeský kraj	Zbytek ČR
	Počet (podíl) vyšetřených žen s daným místem bydliště										
ULK	7 532 (81,2 %)	7 799 (95,2 %)	7 279 (90,2 %)	4 475 (85,9 %)	7 222 (97,6 %)	8 490 (98,9 %)	6 963 (99,2 %)	24 (0,1 %)	194 (0,7 %)	170 (0,2%)	133 (<0,1 %)
KVK	0 (0,0 %)	233 (2,8 %)	1 (<0,1 %)	140 (2,7 %)	4 (0,1 %)	3 (<0,1 %)	0 (0,0 %)	17 917 (93,8 %)	5 (0,1 %)	19 (0,1 %)	101 (<0,1 %)
LBK	1 626 (17,5 %)	4 (<0,1 %)	68 (0,8 %)	5 (0,1 %)	3 (<0,1 %)	2 (<0,1 %)	2 (<0,1 %)	2 (<0,01 %)	24 449 (84,0 %)	83 (0,1 %)	117 (<0,1 %)
STC	13 (0,1 %)	15 (0,2 %)	78 (1,0 %)	198 (3,8 %)	17 (0,2 %)	9 (0,1 %)	1 (<0,1 %)	20 (0,1 %)	303 (1,0 %)	60 975 (65,7 %)	2 709 (0,5 %)
PHA	85 (0,9 %)	116 (1,4 %)	628 (7,8 %)	363 (7,0 %)	130 (1,8 %)	68 (0,8 %)	42 (0,6 %)	202 (1,1 %)	356 (1,2 %)	29 927 (32,3 %)	78 610 (14,9 %)
Zbytek ČR	20 (0,2 %)	23 (0,3 %)	18 (0,2 %)	30 (0,6 %)	25 (0,3 %)	15 (0,2 %)	10 (0,1 %)	933 (4,9 %)	3 813 (13,1 %)	1 581 (1,7 %)	446 023 (84,5 %)

Pozn.: U 3 514 žen se screeningovou mamografií nebylo možné identifikovat kraj zdravotnického zařízení

Více než 92 % žen s bydlištěm v Ústeckém kraji podstoupilo vyšetření v tomto kraji. Přibližně 18 % žen s bydlištěm v okrese Děčín podstoupilo mamografické vyšetření v Libereckém kraji, přibližně 8 % žen s bydlištěm v okrese Litoměřice a přibližně 7 % žen s bydlištěm v okrese Louny podstoupilo mamografické vyšetření v hlavním městě Praze.

Screeningové kolonoskopie u obyvatel Ústeckého kraje a okolí (2021)

Screeningová kolonoskopie (15105; 15107), muži a ženy ve věku 50 a více let

Zdroj dat: NRHZS 2021

Výsledky mohou být mírně zkreslené z důvodu
malého počtu vyšetřených osob.

Místo bydliště

Kraj zdravotnického zařízení	Místo bydliště										
	Děčín	Chomutov	Litoměřice	Louny	Most	Teplice	Ústí nad Labem	Karlovarský kraj	Liberecký kraj	Středočeský kraj	Zbytek ČR
	Počet (podíl) vyšetřených osob s daným místem bydliště										
ULK	91 (79,1 %)	11 (45,8 %)	109 (85,2 %)	33 (73,3 %)	39 (86,7 %)	13 (59,1 %)	83 (88,3 %)	0 (0,0 %)	4 (0,5 %)	3 (0,2 %)	7 (0,1 %)
KVK	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	1 (2,2 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	538 (97,1 %)	2 (0,2 %)	2 (0,1 %)	69 (0,7 %)
LBK	15 (13,0 %)	1 (4,2 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	785 (95,8 %)	7 (0,5 %)	51 (0,5 %)
STC	3 (2,6 %)	0 (0,0 %)	3 (2,3 %)	0 (0,0 %)	1 (2,2 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	3 (0,4 %)	635 (43,1 %)	109 (1,1 %)
PHA	6 (5,2 %)	7 (29,2 %)	15 (11,7 %)	11 (24,4 %)	3 (6,7 %)	9 (40,9 %)	8 (8,5 %)	9 (1,6 %)	20 (2,4 %)	800 (54,3 %)	2762 (28,1 %)
Zbytek ČR	0 (0,0 %)	5 (20,8 %)	1 (0,8 %)	0 (0,0 %)	2 (4,4 %)	0 (0,0 %)	3 (3,2 %)	7 (1,3 %)	5 (0,6 %)	25 (1,7 %)	6 842 (69,5 %)

Pozn.: U 158 osob se screeningovou kolonoskopií nebylo možné identifikovat kraj zdravotnického zařízení.

Více než 80 % osob s bydlištěm v Ústeckém kraji podstoupilo vyšetření v tomto kraji. Osoby s bydlištěm v okrese Chomutov podstoupily vyšetření v 29 % v Praze a v 21 % ve zbytku ČR. Několik osob z každého okresu Ústeckého kraje podstoupilo screeningovou kolonoskopii v Praze, u osob žijících v okrese Teplice se jedná o 41 % případů. Cca 13 % osob s bydlištěm v okrese Děčín podstoupilo screeningovou kolonoskopii v Libereckém kraji.

TOKS+ kolonoskopie u obyvatel Ústeckého kraje a okolí (2021)

TOKS+ kolonoskopie (15101; 15103), muži a ženy ve věku 50 a více let

Zdroj dat: NRHZS 2021

Místo bydliště

Kraj zdravotnického zařízení	Místo bydliště										
	Děčín	Chomutov	Litoměřice	Louny	Most	Teplice	Ústí nad Labem	Karlovarský kraj	Liberecký kraj	Středočeský kraj	Zbytek ČR
	Počet (podíl) vyšetřených osob s daným místem bydliště										
ULK	154 (80,2 %)	60 (74,1 %)	486 (93,6 %)	282 (90,1 %)	498 (99,2 %)	67 (93,1 %)	290 (98,3 %)	2 (0,2 %)	6 (0,4 %)	5 (0,2 %)	6 (<0,1 %)
KVK	0 (0,0 %)	3 (3,7 %)	0 (0,0 %)	1 (0,3 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	926 (97,4 %)	0 (0,0 %)	1 (<0,1 %)	29 (0,1 %)
LBK	23 (12,0 %)	0 (0,0 %)	2 (0,4 %)	1 (0,3 %)	1 (0,2 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	1 (0,1 %)	1377 (94,6 %)	21 (0,7 %)	40 (0,2 %)
STC	3 (1,6 %)	1 (1,2 %)	3 (0,6 %)	10 (3,2 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	2 (0,7 %)	3 (0,3 %)	44 (3,0 %)	2420 (75,7 %)	182 (0,7 %)
PHA	11 (5,7 %)	14 (17,3 %)	27 (5,2 %)	19 (6,1 %)	1 (0,2 %)	3 (4,2 %)	2 (0,7 %)	9 (0,9 %)	24 (1,6 %)	692 (21,6 %)	2871 (11,6 %)
Zbytek ČR	1 (0,5 %)	3 (3,7 %)	1 (0,2 %)	0 (0,0 %)	2 (0,4 %)	2 (2,8 %)	1 (0,3 %)	10 (1,1 %)	5 (0,3 %)	58 (1,8 %)	21722 (87,4 %)

Pozn.: U 637 osob s TOKS+ kolonoskopií nebylo možné identifikovat kraj zdravotnického zařízení

Více než 93 % osob s bydlištěm v Ústeckém kraji podstoupilo vyšetření v tomto kraji. Přibližně 12 % osob s bydlištěm v okrese Děčín podstoupilo TOKS+ kolonoskopii v Libereckém kraji a 6 % osob v hlavním městě Praze. Přibližně 5–6 % osob s bydlištěm v okresech Litoměřice, Louny a 17 % osob s bydlištěm v okrese Chomutov pak podstoupilo TOKS+ kolonoskopii v hlavním městě Praze.

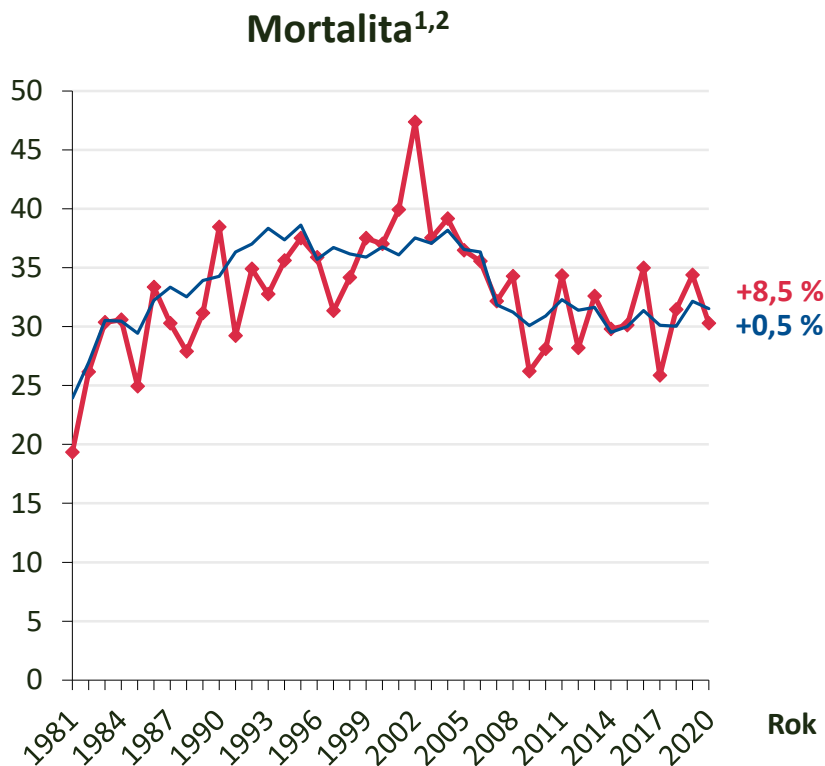
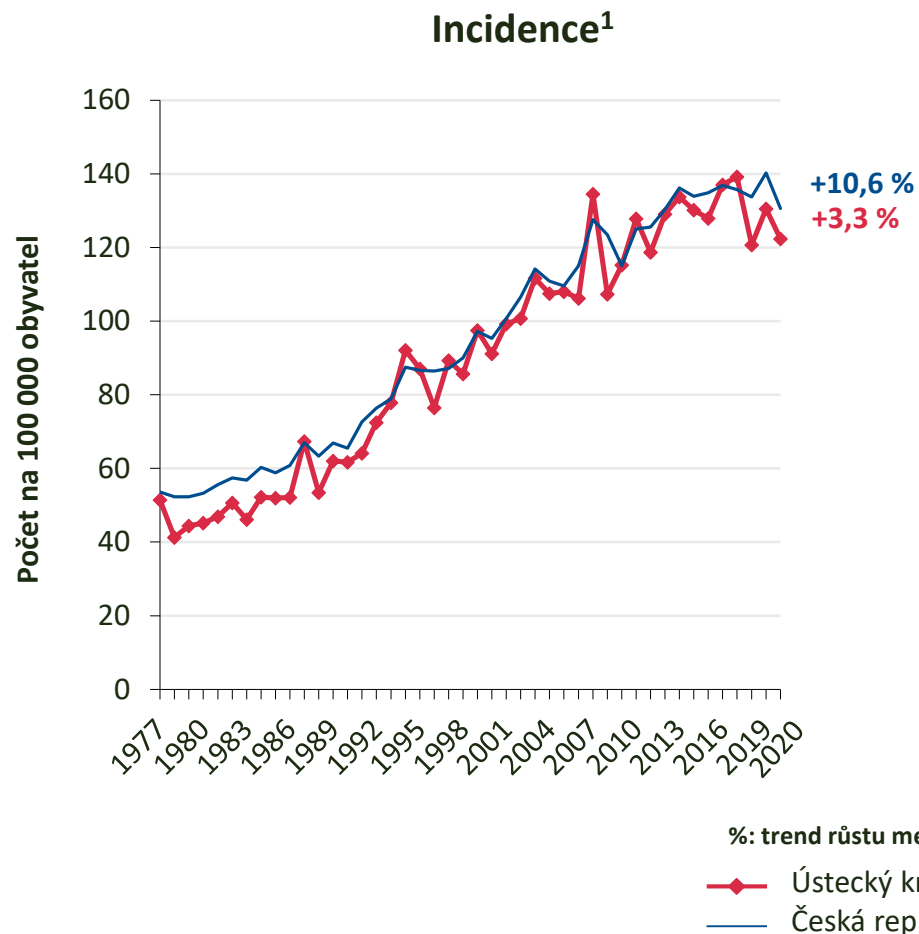
Prevence vážných onemocnění v Ústeckém kraji

Epidemiologie zhoubných nádorů
se zavedeným screeningovým programem

Epidemiologické trendy incidence a mortality karcinomu prsu

Zdroj: ¹ Národní onkologický registr, ÚZIS ČR; ² Český statistický úřad

Incidence karcinomu prsu v ČR v čase roste, ale mortalita se stabilizovala/mírně roste **po zřetelném poklesu v první dekádě nového tisíciletí.**

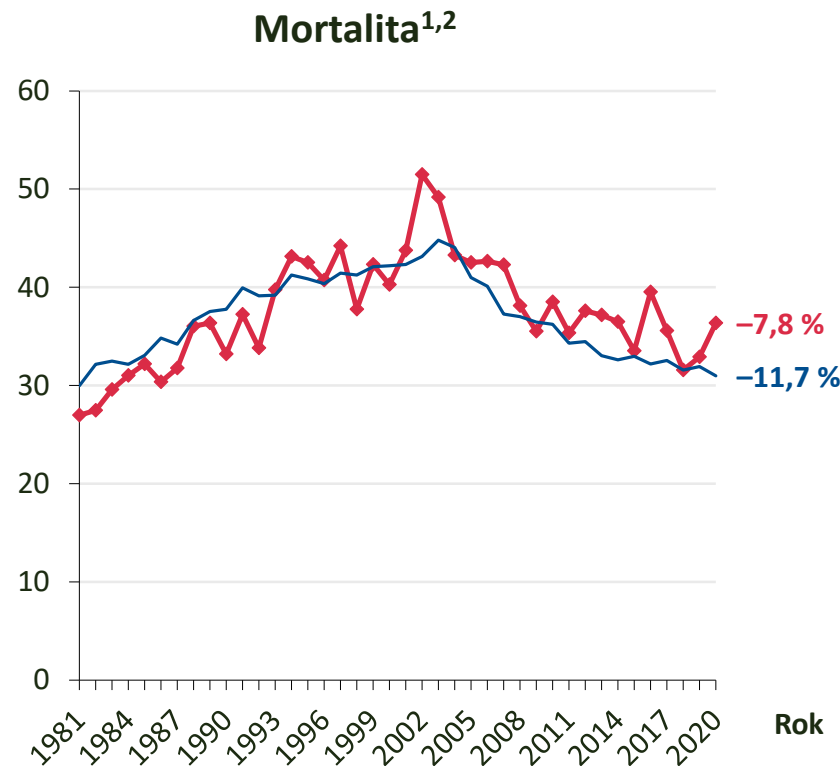
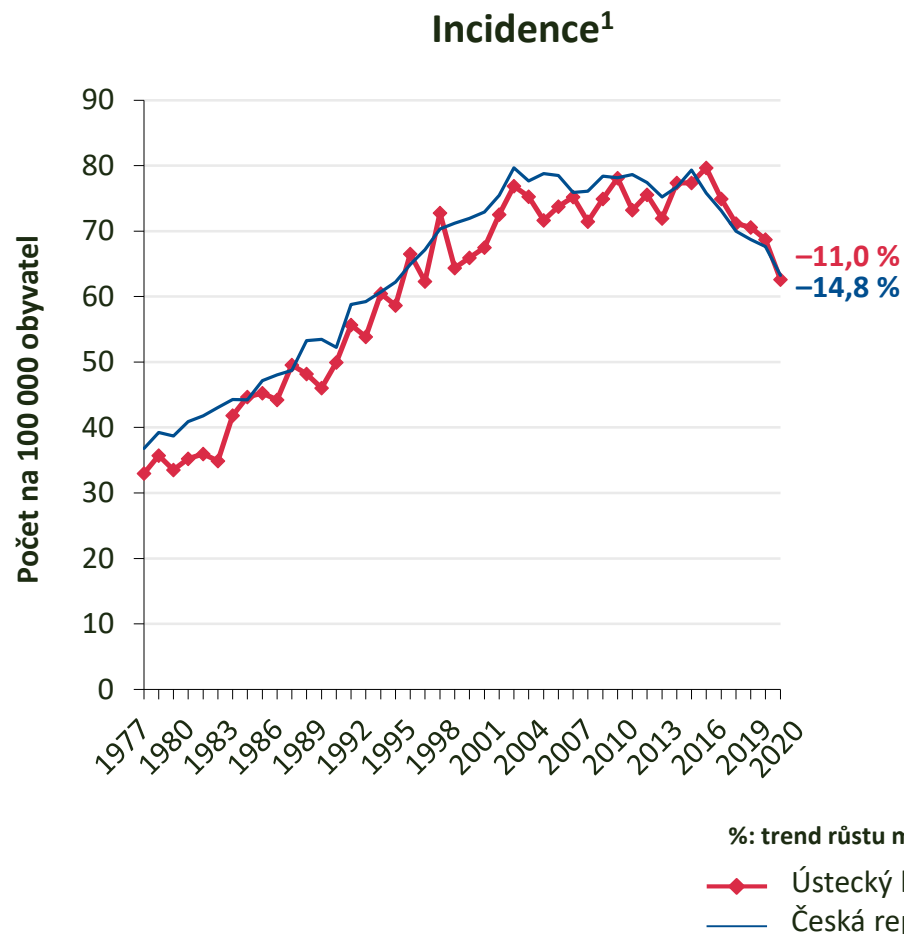
V ČR byl v poslední dekádě sledován mírný nárůst mortality o **0,5 %**, v Ústeckém kraji byl nárůst o **8,5 %**.

Pozn. Procentuální změna mortality v daném kraji může být ovlivněna výrazným kolísáním hodnot tohoto ukazatele v čase.

Epidemiologické trendy incidence a mortality kolorektálního karcinomu

Zdroj: ¹ Národní onkologický registr, ÚZIS ČR; ² Český statistický úřad

Dochází k setrvalému snižování incidence i mortality kolorektálního karcinomu.

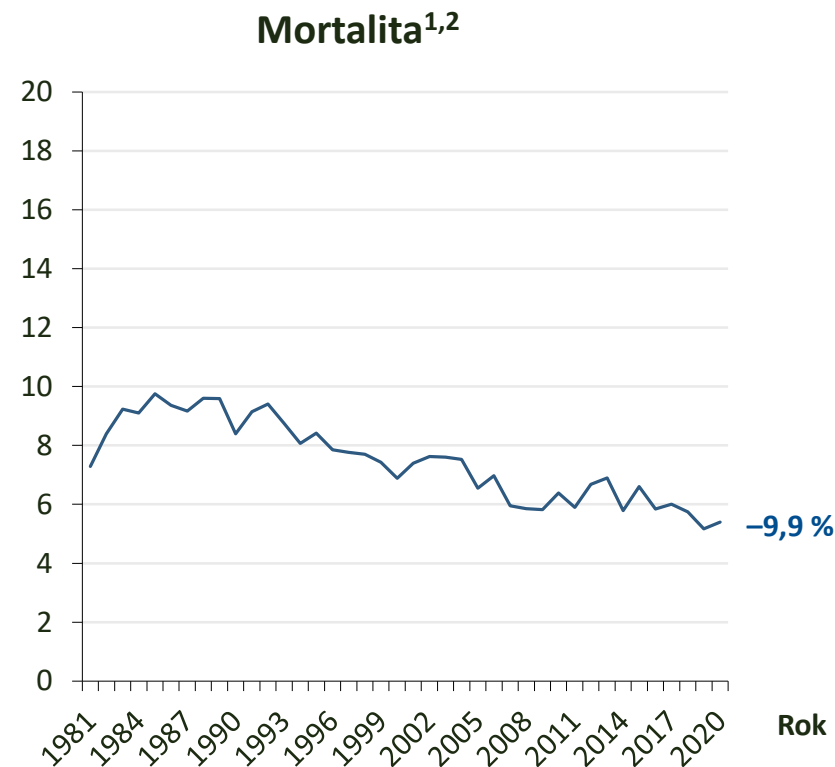
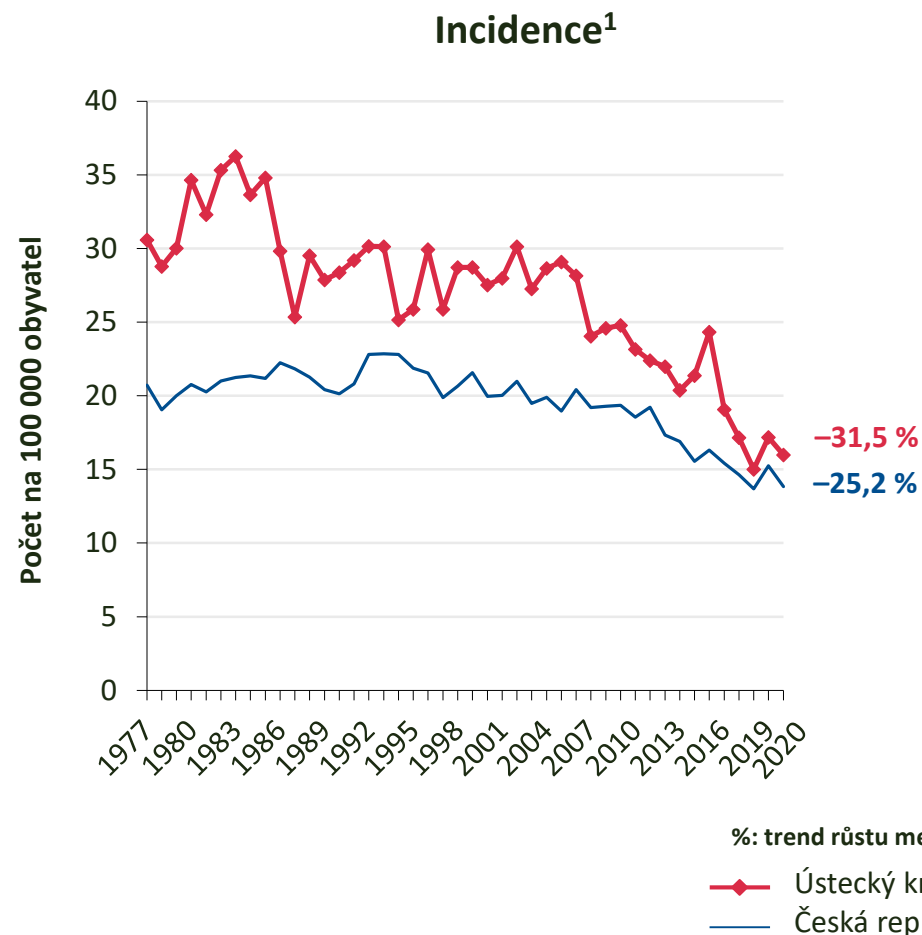
V ČR bylo v poslední dekádě sledováno snížení mortality o **11,7 %** a v Ústeckém kraji o **7,8 %**.

Pozn. Procentuální změna mortality v daném kraji může být ovlivněna výrazným kolísáním hodnot tohoto ukazatele v čase.

Epidemiologické trendy incidence a mortality karcinomu děložního hrdla

Zdroj: ¹ Národní onkologický registr, ÚZIS ČR; ² Český statistický úřad

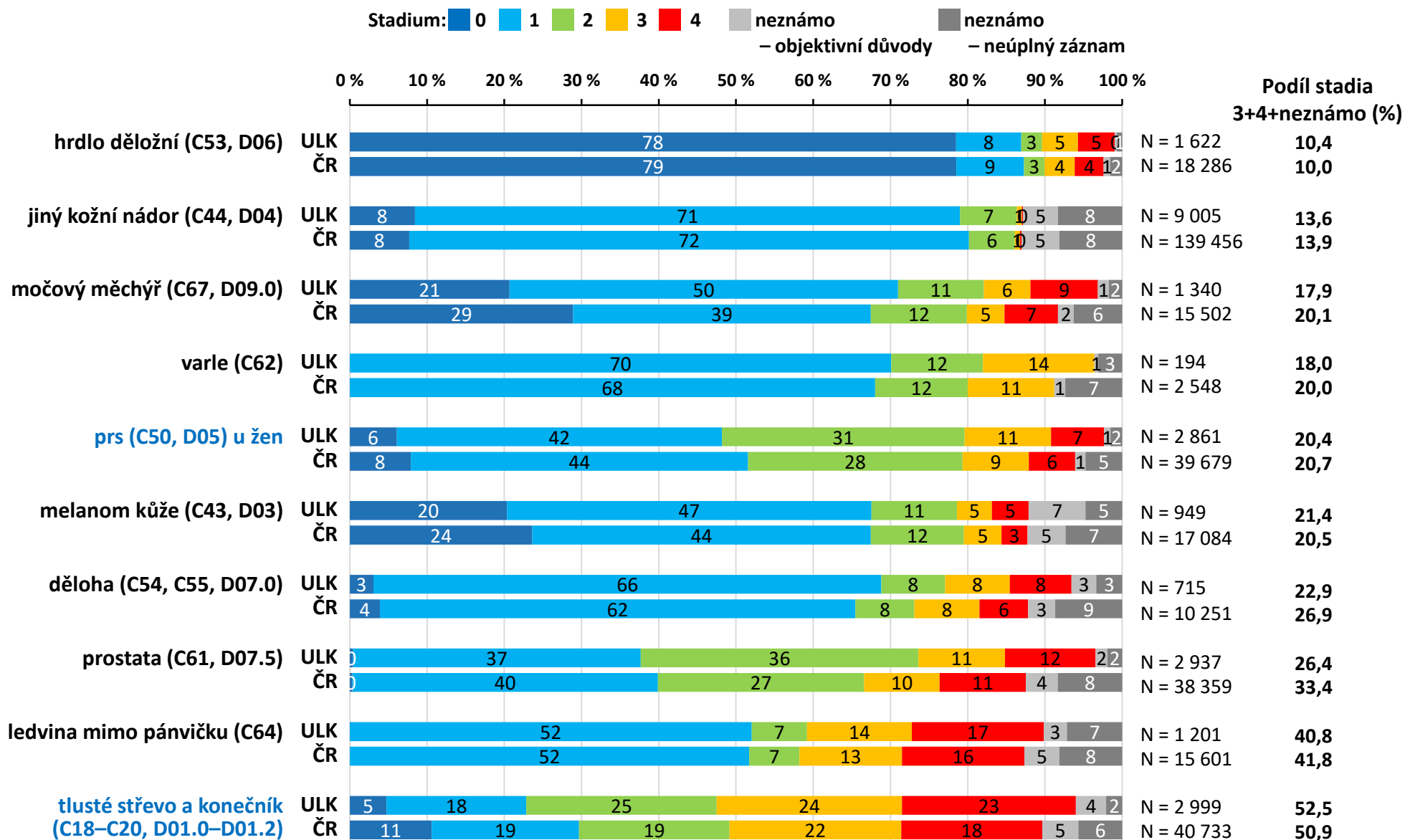

Incidence a mortalita karcinomu děložního hrdla v ČR v dlouhodobém horizontu klesá. Podobný trend ve vývoji incidence sledujeme i v Ústeckém kraji. Počty úmrtí na karcinom děložního hrdla byly v tomto kraji nízké, a proto nebyl hodnocen trend mortality.

Záchyt onkologických onemocnění v ULK dle klinického stadia (2016–2020)

Zdroj: Národní onkologický registr

Prevence vážných onemocnění v Ústeckém kraji

Nové screeningové programy

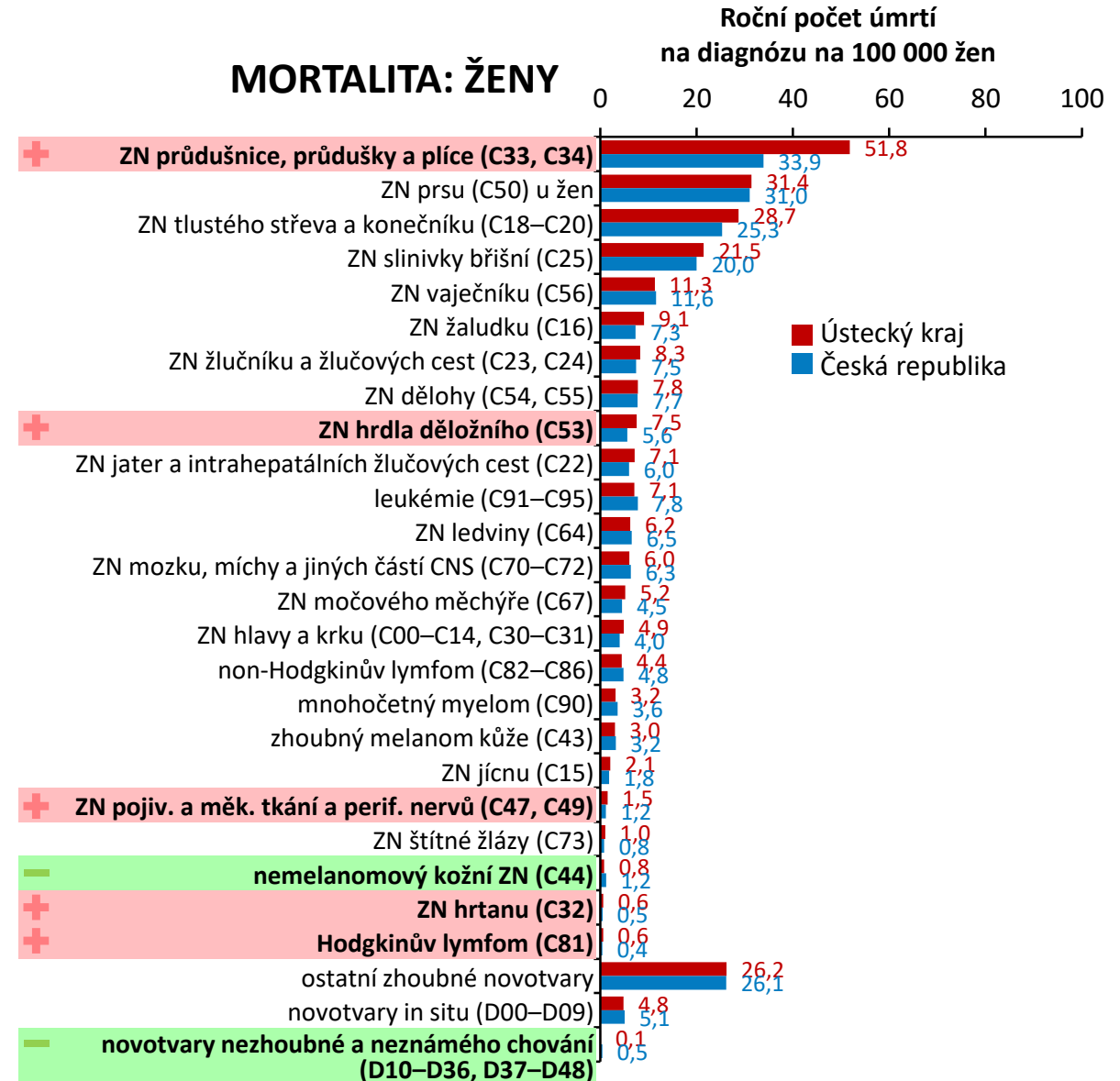
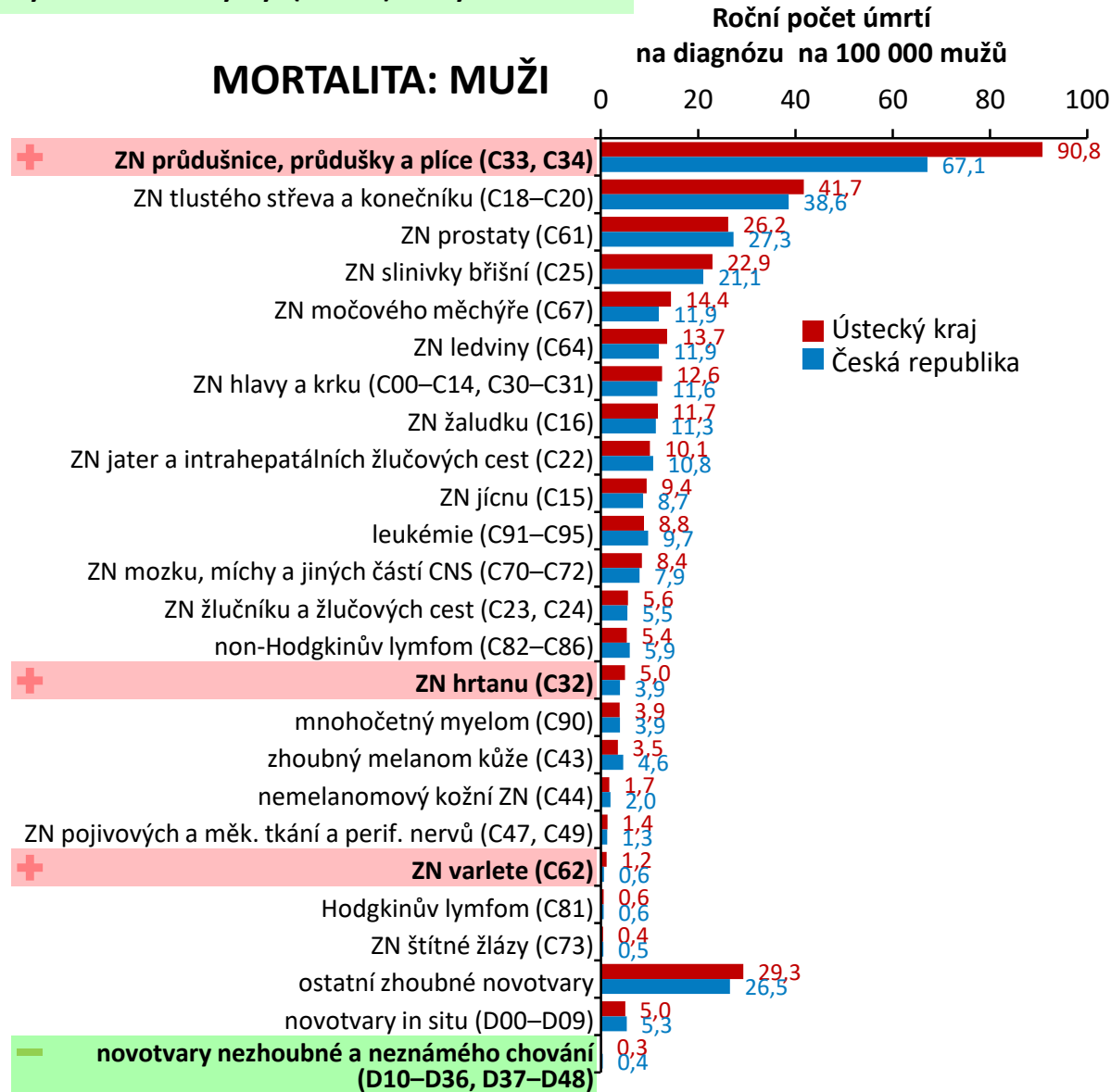

Mortalita novotvarů u mužů a žen v letech 2016–2020: srovnání ULK a ČR

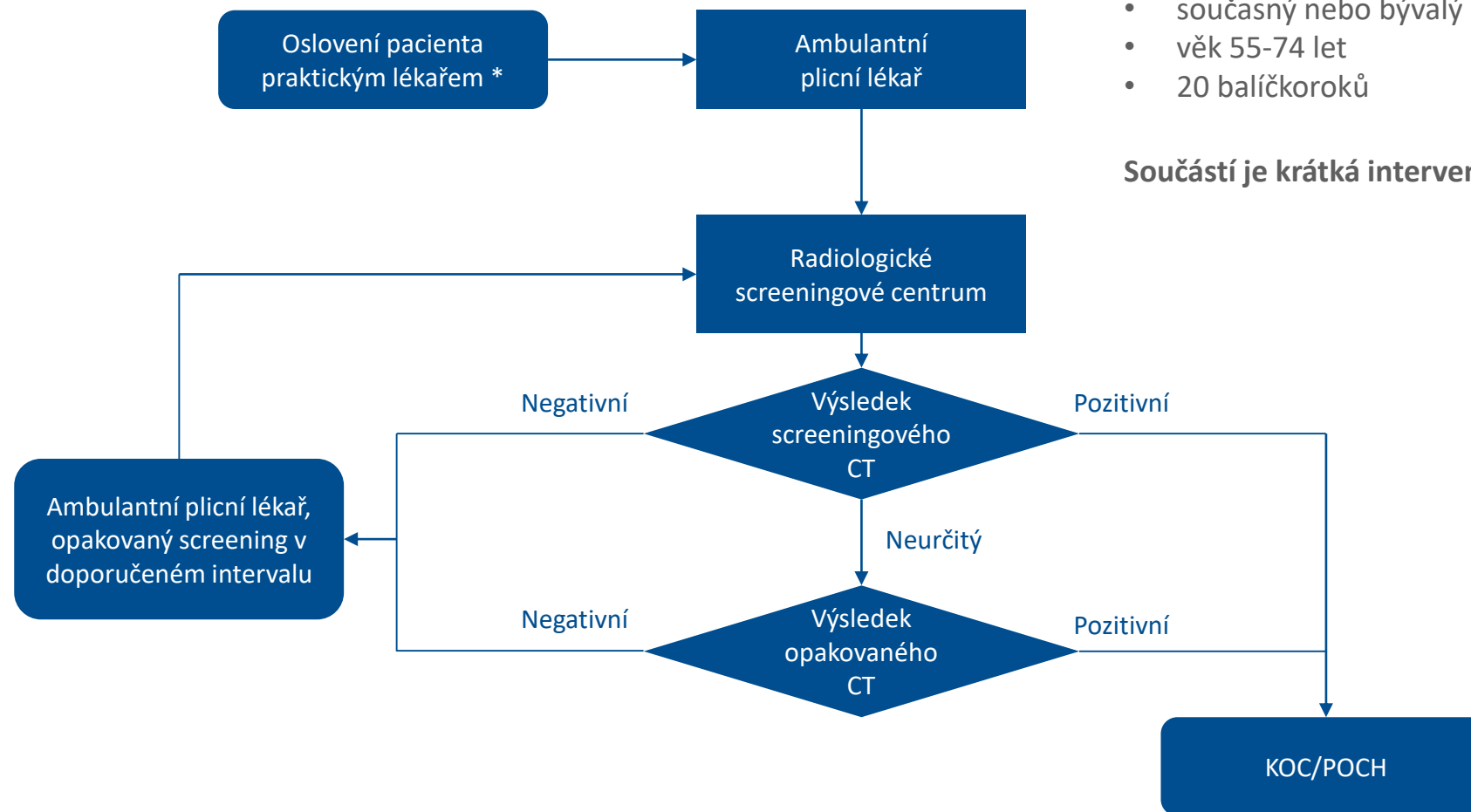

Významně vyšší výskyt (>+25 %) u obyvatel ULK

Významně nižší výskyt (<-25 %) u obyvatel ULK

Algoritmus populačního pilotního programu časného zachytu karcinomu plic

Vstupní kritéria

- současný nebo bývalý kuřák
- věk 55-74 let
- 20 balíčkoroků

Součástí je krátká intervence k odvykání kouření

* Ve specifických případech je možné přímé odeslání osob splňující vstupní kritéria praktickým lékařem na radiologické centrum a dále pak koordinuje následnou péči

Předběžné vyhodnocení dat NRHZS (zdravotních pojišťoven)

Vyšetření u praktického lékaře (PL)

Vykázané zdravotní výkony:

- 01196 (Zahájení sledování pojištěnce v rámci časného zachytu karcinomu plic)
- 01197 (Bez následného sledování pojištěnce v rámci časného zachytu karcinomu plic)

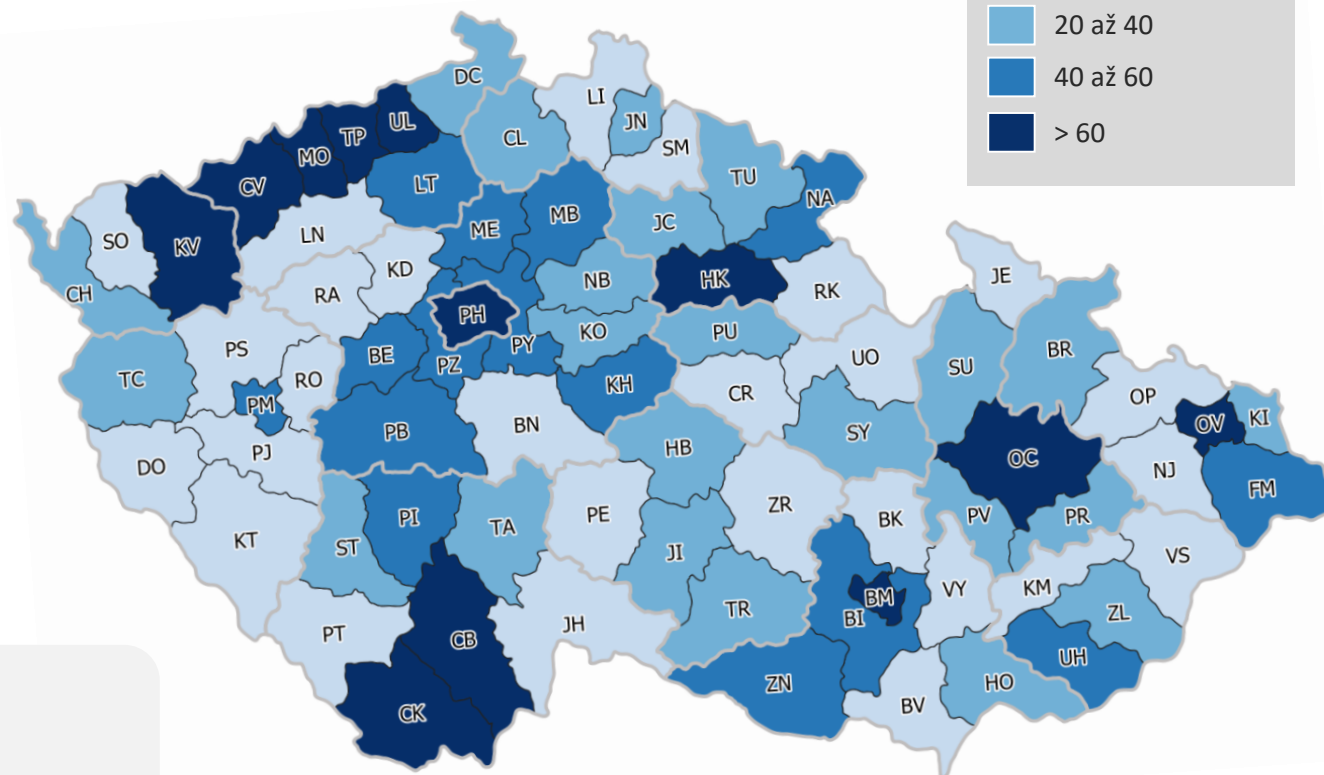
Pouze pacienti ve věku 55-74 let

Pacient osloven u PL
N = 3 486

Pacient odeslán k PN
(výkon 01196)
N = 1 796 (51,5 %)

Pacient odmítá účast
(výkon 01197)
N = 1 690 (48,5 %)

Okres bydliště pacientů

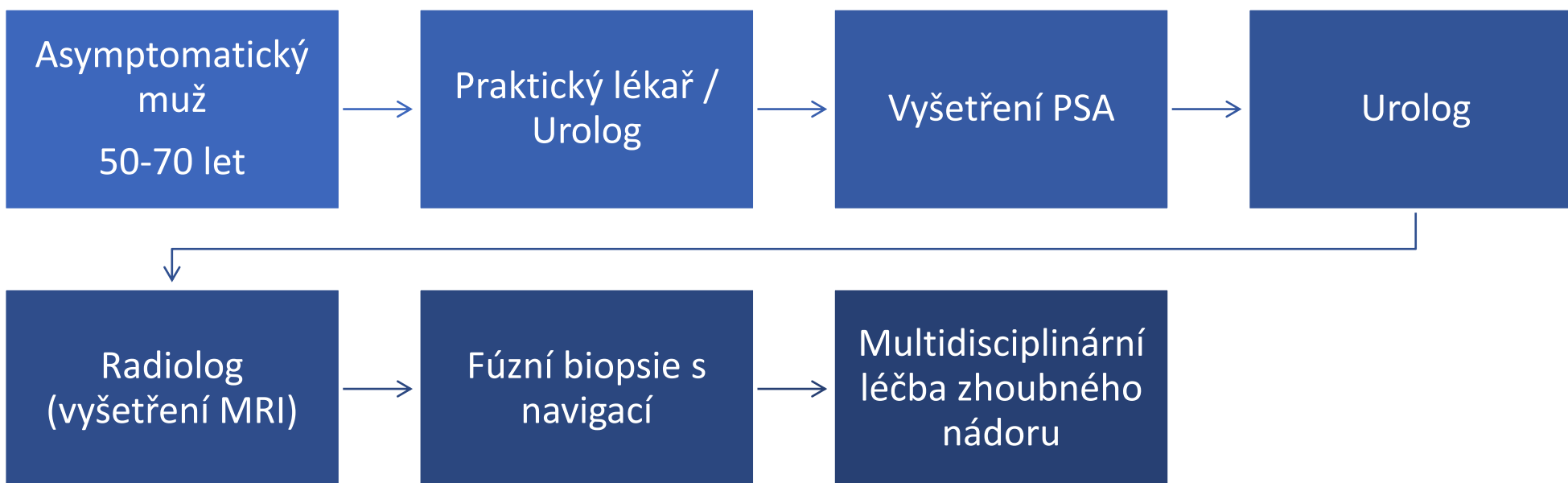
Počet pacientů
v rámci ČR
(N = 3 486 pacientů)

Data za první 2 kvartály roku 2022

Vzhledem k dostupnosti dat za první 2 kvartály 2022 jsou výsledky předběžné

Zjednodušený algoritmus navrhovaného programu časného záchytu karcinomu prostaty

Aktuálně je diskutována metodologie a zázemí programu, k možnému zahájení od roku 2024

Prevence vážných onemocnění v Ústeckém kraji

Prevence v perinatální péči

Prioritní oblasti pro hodnocení prevence v perinatální péči

- Hodnocení prenatálního screeningu a prenatální péče
- Hodnocení novorozeneckého laboratorního screeningu vč. SMA/SCID
 - V České republice se od 1. 6. 2016 vyšetřuje 18 onemocnění
 - Od 1.1.2023 probíhá populační pilotní program pro screening SMA/SCID
- Hodnocení screeningu sluchu novorozenců

Perinatologická centra propojují poskytování zdravotní péče v oborech gynekologie a porodnictví a neonatologie s cílem zajistit kontinuitu péče o těhotnou ženu, plod a novorozence.

Základním cílem těchto oborů perinatologické péče je poskytování vysoce kvalitní péče o těhotné ženy a novorozence opírající se o nejmodernější poznatky vědy, které vedou k medicínským a organizačním opatřením a pozitivně se promítají do kvality celé populace.

Perinatologické centrum intenzivní péče (PCIP), celkem 12 v ČR:

PCIP zajišťuje nepřetržitou vysoce specializovanou péči v oborech gynekologie a porodnictví a neonatologie. PCIP se soustředí na centralizaci předčasných porodů v gestačním stáří především od 23+0 do 31+0, koncentraci závažných těhotenských komplikací a patologií včetně poporodní následné péče, zaměřuje se na vrozené vývojové vady diagnostikované prenatálně a další stavy s možným vitálním ohrožením ženy nebo plodu.

Perinatologické centrum intermediární péče (PCIMP), celkem 15 v ČR:

Na PCIP navazují PCIMP, která centralizují předčasné porody od 31+0 týdne. PCIMP tvoří v systému perinatologické péče nezastupitelnou část sítě poskytovatelů zdravotních služeb v oboru perinatologie.

Perinatologická centra v České republice

Zdroj: Sekce perinatologie a fetomaternální medicíny, www.perinatologie.eu

Perinatologická centra intenzivní péče (PCIP)	Kraj	Město
Všeobecná fakultní nemocnice	Hl.m. Praha	Praha 2
Ústav pro péči o matku a dítě	Hl.m. Praha	Praha 4
FN Motol	Hl.m. Praha	Praha 5
Nemocnice	Jihočeský	Č. Budějovice
Fakultní nemocnice Brno	Jihomoravský	Brno
Fakultní nemocnice	Královéhradecký	Hradec Králové
Fakultní nemocnice s poliklinikou	Moravskoslezský	Ostrava Poruba
Fakultní nemocnice	Olomoucký	Olomouc 5
Fakultní nemocnice	Plzeňský	Plzeň
Nemocnice Most, p.o.	Ústecký kraj	Most
Masarykova nemocnice v Ústí n.L., p.o.	Ústecký kraj	Ústí nad Labem
Baťova krajská nemocnice Zlín	Zlínský	Zlín
Perinatologická centra intermediární péče (PCIMP)	Kraj	Město
Thomayerova nemocnice	Hl.m. Praha	Praha 4
Nemocnice Na Bulovce	Hl.m. Praha	Praha 8
Fakultní nemocnice Královské Vinohrady	Hl.m. Praha	Praha 10
Nemocnice Písek, a.s.	Jihočeský	Písek
Karlovarská krajská nemocnice a.s.	Karlovarský	Karlovy Vary
Krajská nemocnice Liberec, a.s.	Liberecký	Liberec I
Městská nemocnice Ostrava	Moravskoslezský	Ostrava
Nemocnice Pardubického kraje, a.s., Pardubická nemocnice	Pardubický	Pardubice IV
Oblastní nemocnice Mladá Boleslav, a.s.	Středočeský	Mladá Boleslav II
Oblastní nemocnice Kolín, a.s.	Středočeský	Kolín III
Oblastní nemocnice Kladno, a.s.	Středočeský	Kladno
Nemocnice Hořovice, NH Hospital, a.s.	Středočeský	Hořovice
Nemocnice Havlíčkův Brod	Vysočina	Havlíčkův Brod
Nemocnice Jihlava, přip.org.	Vysočina	Jihlava
Uherskohradišťská nemocnice a.s.	Zlínský	Uherské Hradiště

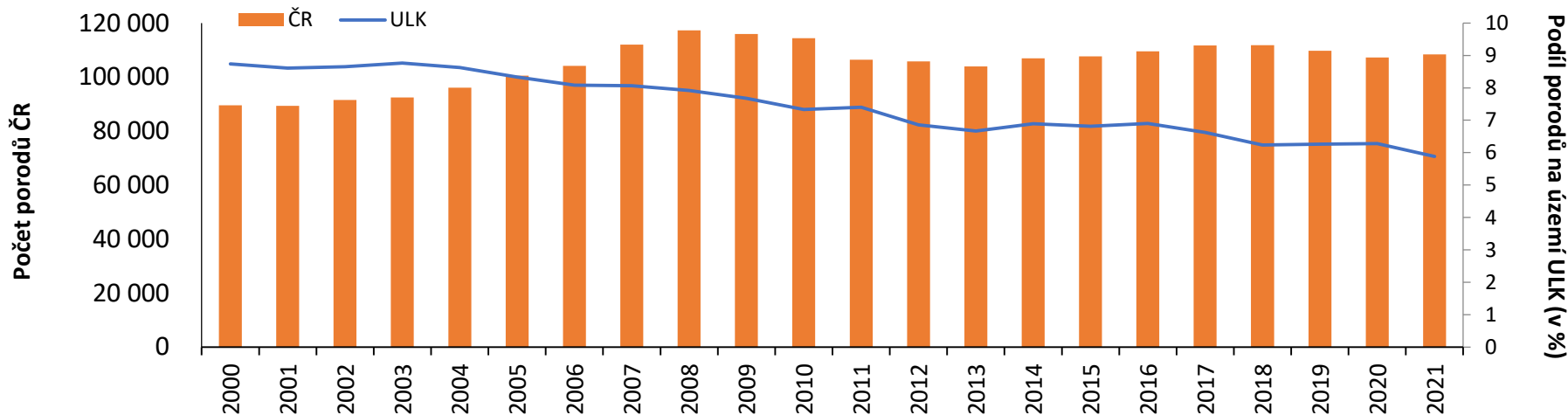
V Ústeckém kraji se nachází 2 z celkového počtu 12 perinatologických center, která zajišťují vysoce specializovanou péči pro závažné těhotenské a novorozenecké patologie, a to v Ústí nad Labem a Mostě.

Porodnice Ústeckého kraje

Zdroj: ÚZIS ČR - NRPZS, RZZ, NRRZ - Rodička

Vývoj počtu porodů v porodnicích Ústeckého kraje v letech 2000-2021

V České republice dochází od roku 2000 k pozvolnému snižování počtu porodnic. V Ústeckém kraji je tomu také tak. Od roku 2017 je zde otevřeno 9 porodnic. V České republice bylo v roce 2021 celkem 89 porodnic.

Podíl narozených v porodnicích Ústeckého kraje z celkového počtu narozených se kontinuálně snižuje. V roce 2021 představoval tento podíl 5,9 % z narozených v ČR.

Porodnice v Ústeckém kraji v roce 2021

Nemocnice Žatec, o.p.s.
Podřipská nemocnice s pol. Roudnice n. L., s.r.o.
Nemocnice Kadaň s.r.o.
[Krajská zdravotní, a.s. - Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem, o.z.](#)
Krajská zdravotní, a.s. - Nemocnice Děčín, o.z.
Krajská zdravotní, a.s. - Nemocnice Teplice, o.z.
[Krajská zdravotní, a.s. - Nemocnice Most, o.z.](#)
Krajská zdravotní, a.s. - Nemocnice Chomutov, o.z.
Krajská zdravotní, a.s. - Nem. Litoměřice, o.z.

Rok	Počet porodů v Ústeckém kraji	
	N	Podíl z celkem narozených v ČR
2000	7 827	8,7 %
2001	7 690	8,6 %
2002	7 920	8,7 %
2003	8 094	8,8 %
2004	8 289	8,6 %
2005	8 373	8,3 %
2006	8 412	8,1 %
2007	9 027	8,1 %
2008	9 288	7,9 %
2009	8 899	7,7 %
2010	8 384	7,3 %
2011	7 870	7,4 %
2012	7 255	6,9 %
2013	6 931	6,7 %
2014	7 367	6,9 %
2015	7 328	6,8 %
2016	7 557	6,9 %
2017	7 390	6,6 %
2018	6 972	6,2 %
2019	6 870	6,3 %
2020	6 726	6,3 %
2021	6 375	5,9 %

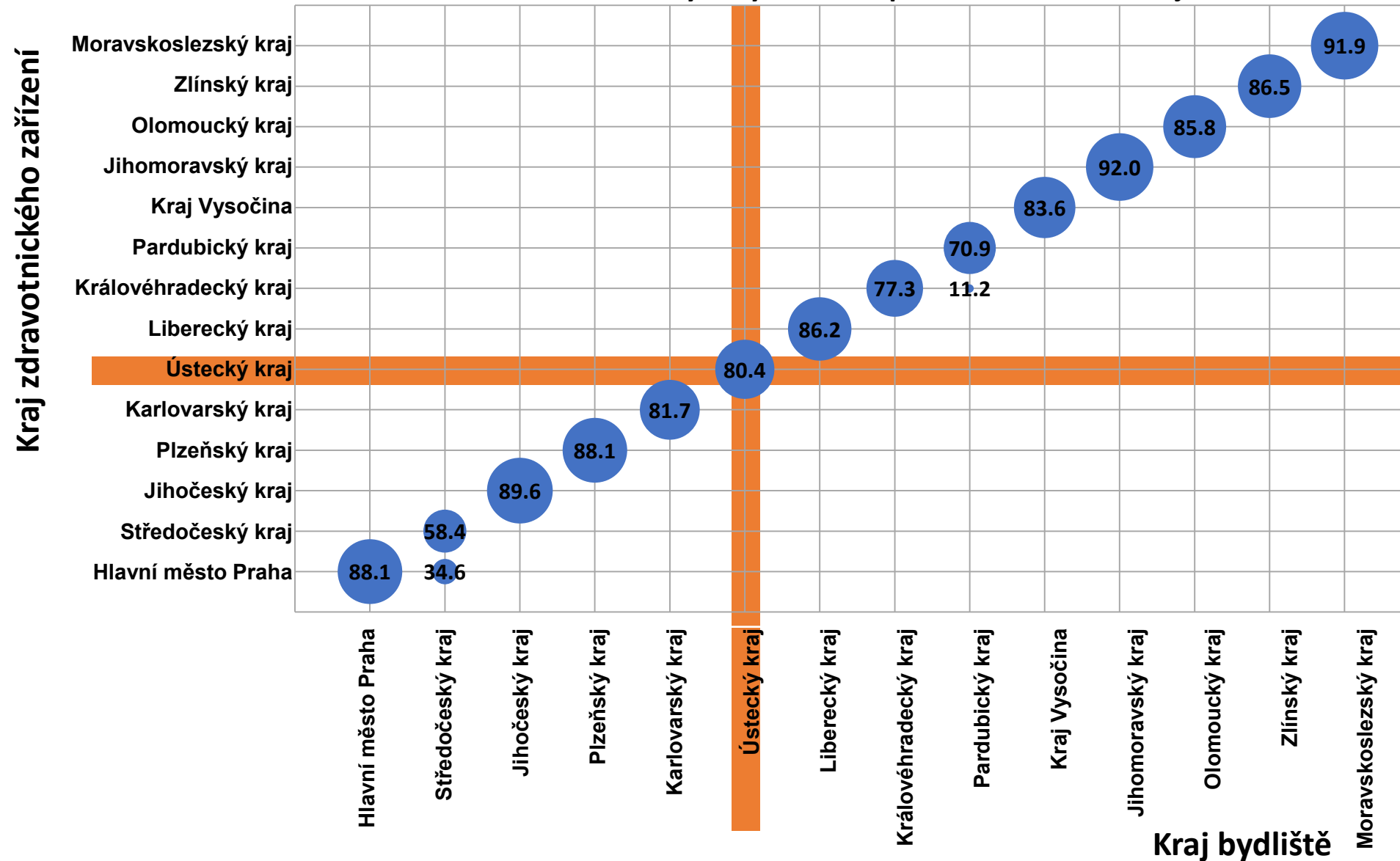
Zdravotnictví ULK - péče o rodičky (2021)

Zdroj: ÚZIS ČR – NRRZ – Rodička

Zobrazeno pouze s procentuálním zastoupením $\geq 10\%$.

% rodiček s daným bydlištěm a porodem v daném kraji

Ženy s trvalým bydlištěm v Ústeckém kraji zde také nejčastěji rodí (80,4 %).

Mimo Ústecký kraj rodilo 19,6 % žen, celkem 1 427 žen. Nejčastěji tyto ženy rodily ve Středočeském kraji (444 porodů), v Libereckém kraji (419 porodů) a Hl. městě Praze (399 porodů).

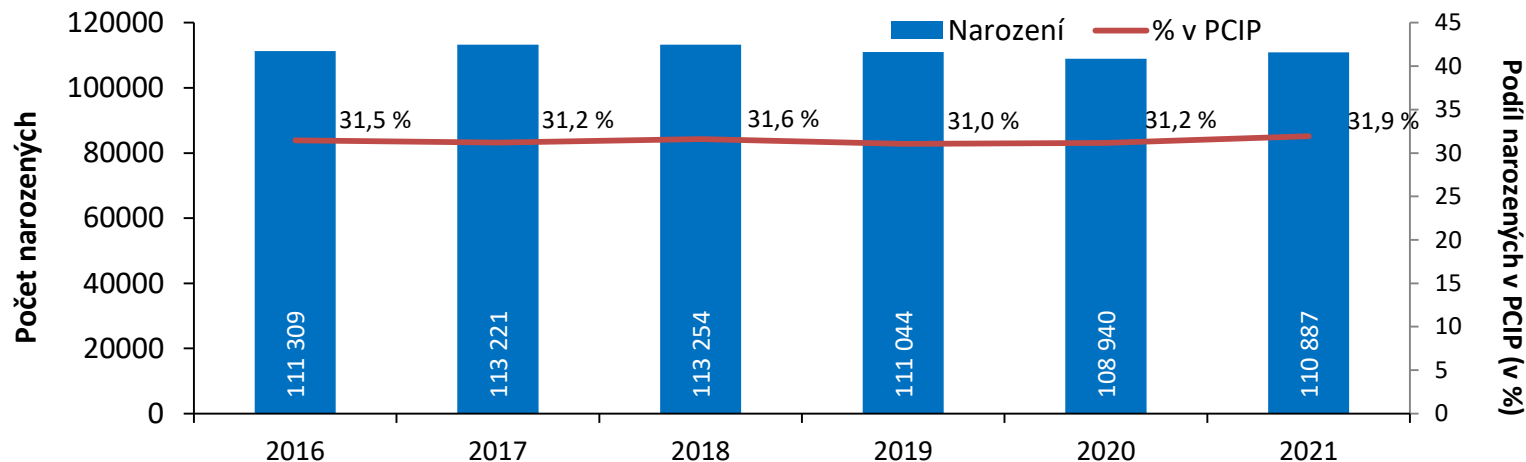
Podle typu zařízení se jednalo o 1,1 % porodů v PCIP, 9,7 % porodů v PCIMP a 89,3 % porodů v jiných porodnicích.

Narození podle typu poskytovatele zdravotních služeb v časovém trendu

Zdroj: ÚZIS ČR - NRRZ - Novorozenec

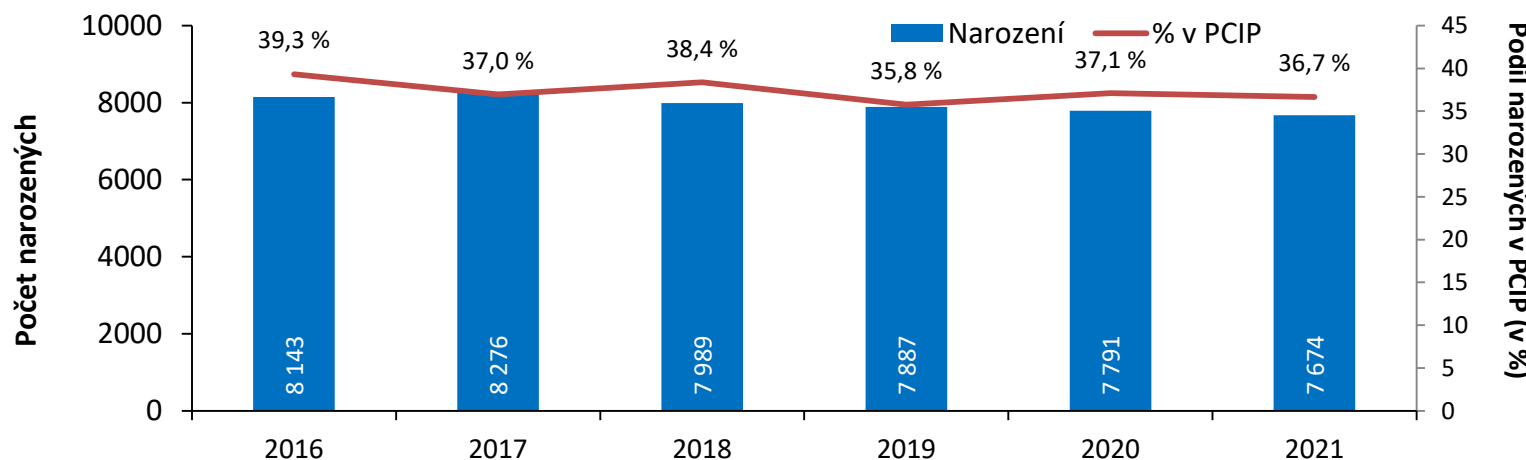
Vývoj počtu narozených v ČR a podíl narozených v PCIP v letech 2016–2021

Počet narozených mezi lety 2016 a 2021 mírně poklesl, a to jak v Ústeckém kraji, tak na celorepublikové úrovni.

V Česku se v roce 2021 narodilo 31,9 % dětí v perinatologických centrech intenzivní péče, 20,4 % dětí v perinatologických centrech intermediární péče a 47,7 % dětí u jiných poskytovatelů zdravotních služeb. V Ústeckém kraji jsou tyto podíly odlišné a je to dáno zastoupením specializovaných center v kraji. Ženy s trvalým bydlištěm v Ústeckém kraji rodily v PCIP ve 36,7 % případů, 60,0 % rodilo mimo specializovaná centra a pouze 3,3 % žen s trvalým bydlištěm v Ústeckém kraji rodilo v PCIMP.

Vývoj počtu narozených ženám s bydlištěm v ULK a podíl narozených v PCIP v letech 2016–2021

Počet narozených dětí v perinatologických centrech nejvyšší specializace mírně klesá jak v ULK, tak na celorepublikové úrovni.

Poznámky:

PCIP – perinatologické centrum intenzivní péče

PCIMP – perinatologické centrum intermediární péče

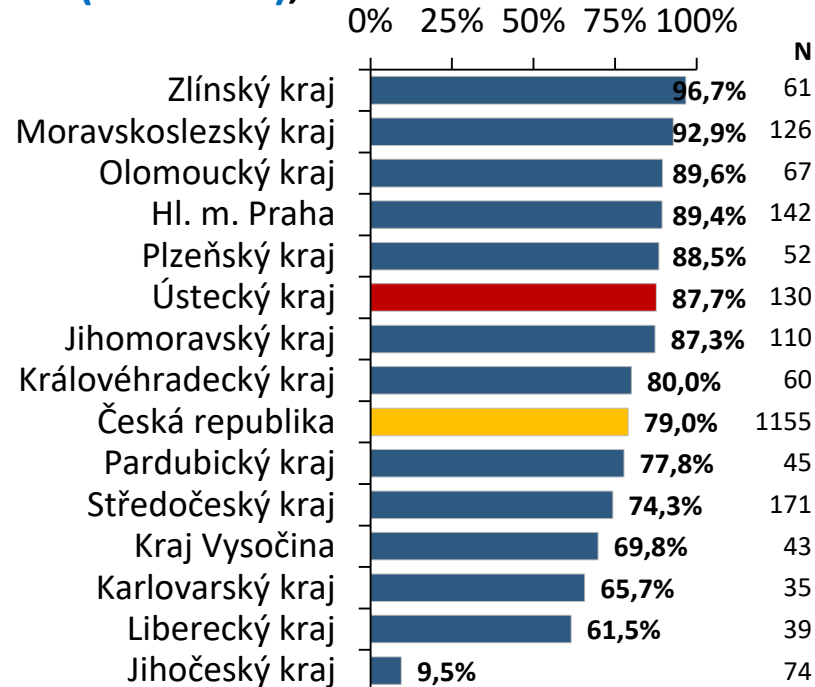
Ostatní PZS – všichni ostatní poskytovatelé zdravotních služeb, kteří hlásí data do NRRZ

Centralizace porodů podle gestačního stáří a kraje bydliště matky

Zdroj: ÚZIS ČR - NRRZ - Novorozenec

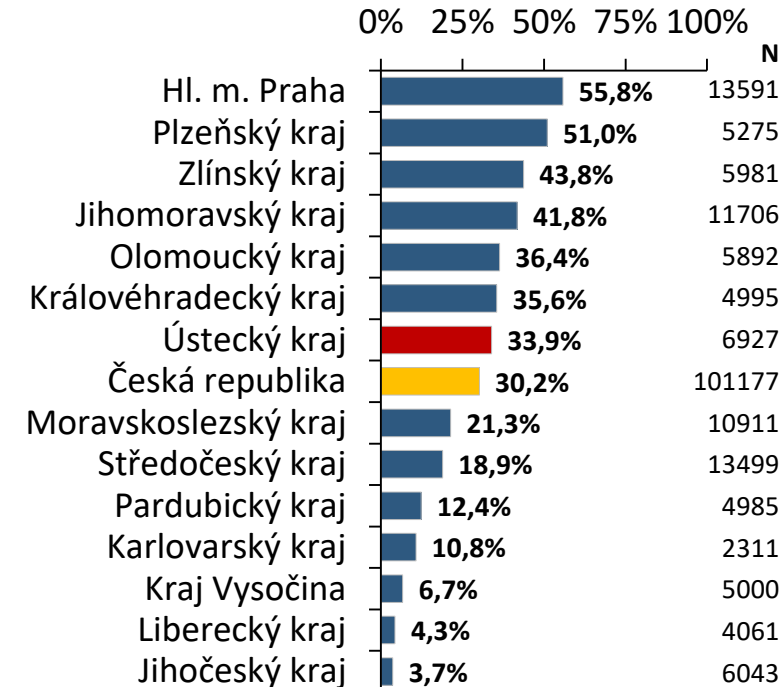
Extrémně - středně nezralí novorozenci (22-31 t.t.), narození v PCIP v r. 2021

Lehce nezralí novorozenci (32-36 t.t.), narození v PCIP v r. 2021

Donošení novorozenci (37+ t.t.), Narození v PCIP v r. 2021

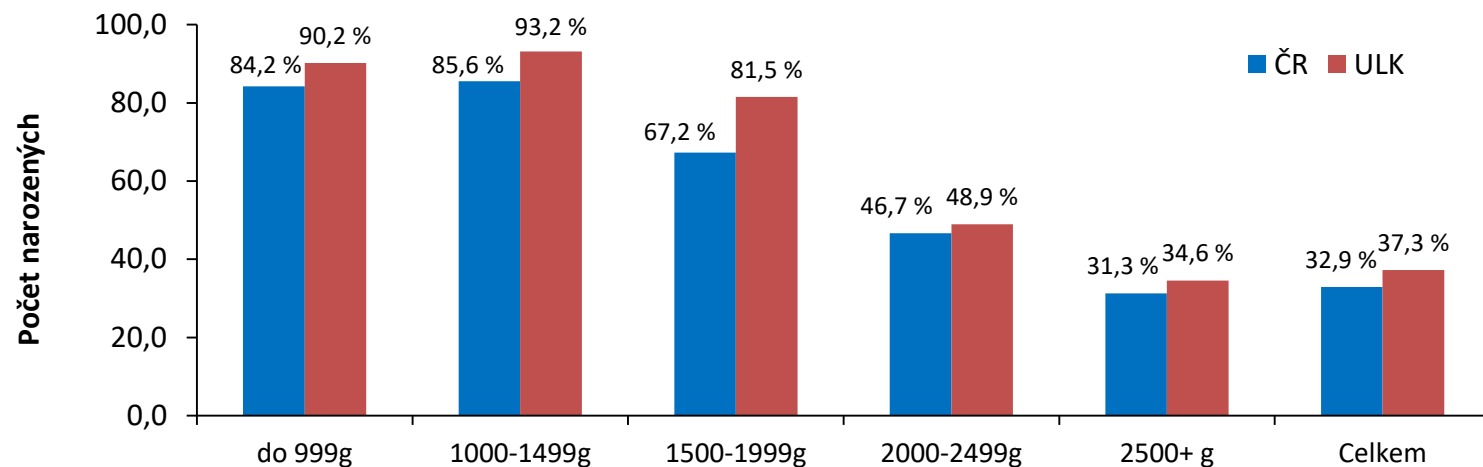

Míra centralizace porodů extrémně a středně nezralých novorozenců do PCIP v Ústeckém kraji převýšila celorepublikový průměr, 87,7 % v Ústeckém kraji oproti 79,0 % v Česku.

Narození a ošetřování v PCIP

Zdroj: ÚZIS ČR - NRRZ - Novorozenec

Podíl ošetřovaných v PCIP z celkového počtu narozených v dané váhové kategorii, 2021

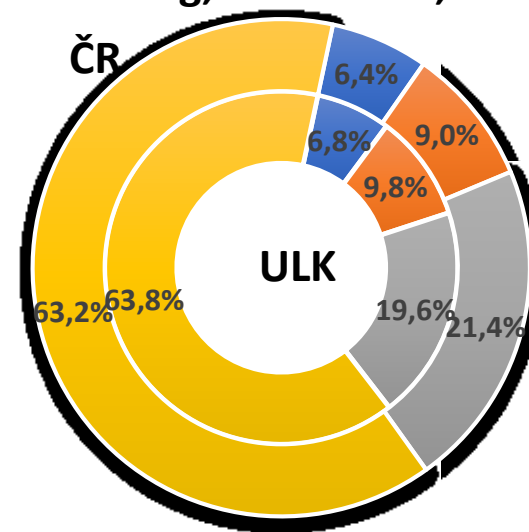
Poznámka:

Ošetřování = narození v centru (in-born) + postnatální transfery (out-born)

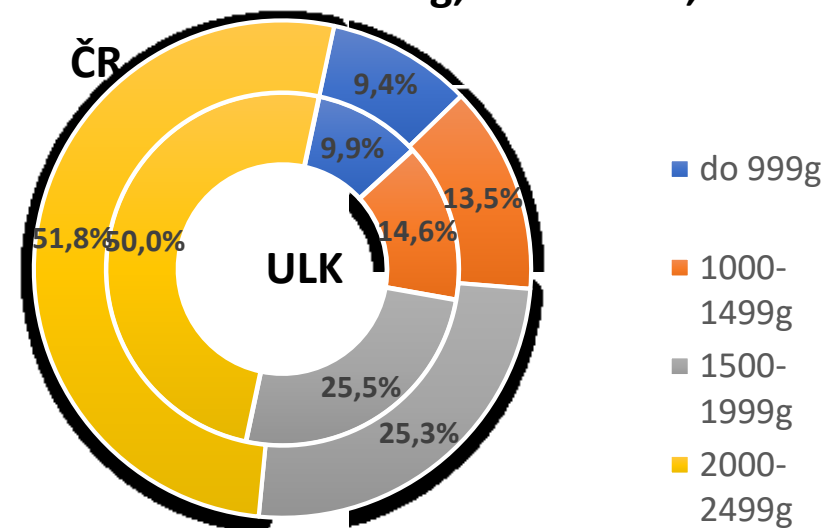
Vysokou míru centralizace péče o velmi nezralé novorozence v Ústeckém kraji dokazuje i podíl ošetřovaných v perinatologických centrech. **Více jak 90 % narozených s porodní hmotností do 1 kilogramu bylo ošetřováno v perinatologických centrech intenzivní péče.**

Obecně lze říci, že míra centralizace rizikových porodů do specializovaných center je v Ústeckém kraji na vysoké úrovni.

Narození o porodní hmotnosti do 2499 g, v ČR a ULK, 2021

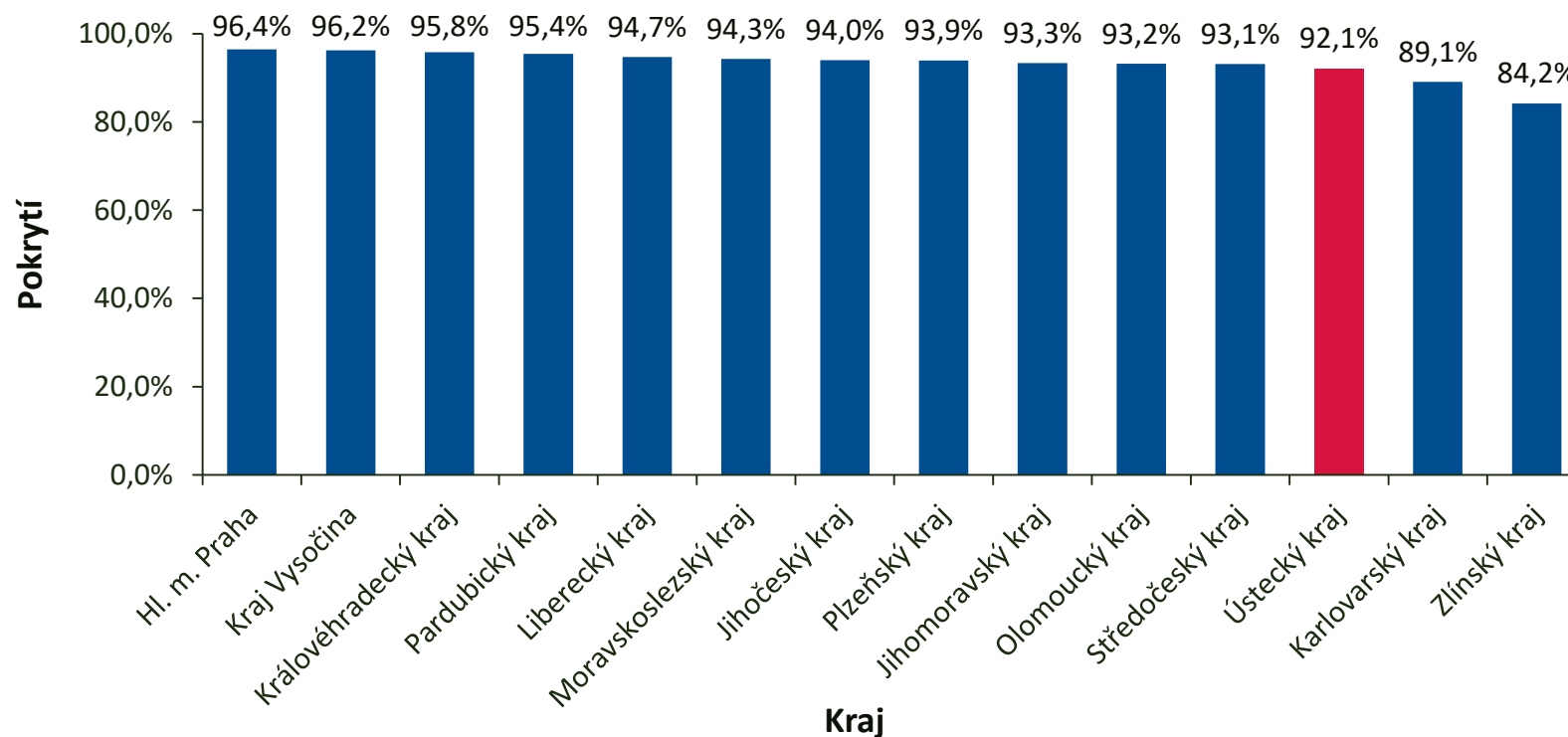
Ošetřování v PCIP o porodní hmotnosti do 2499 g, v ČR a ULK, 2021

Pokrytí novorozenců screeningem sluchu dle kraje – dle dat NRRZ

Screening sluchu u novorozenců (dle zprávy č. 1)
(2021, N = 103 445 vyšetřených dětí*)
Zdroj dat: NRRZ - NRNAR

Pokrytí screeningem dle dat z Národního registru reprodukčního zdraví se napříč kraji ČR liší a dosahuje od **84,2 %** ve Zlínském kraji po **96,4 %** v Hlavním městě Praze. Pokrytí dle NRRZ je ve všech krajích vyšší, než pokrytí vypočtené z dat NRHZS. Celkový počet živě narozených dětí v roce 2021 je dle NRRZ 110 574.

*U 1905 dětí nebylo možné určit kraj bydliště, z nich 1 753 byl proveden screening sluchu a 152 nebyl proveden.

Prevence vážných onemocnění v Ústeckém kraji

Zpřístupňování dat Národního screeningového centra
Portál nsc.uzis.cz/data

Národní screeningové centrum

- **Organizační jednotka ÚZIS ČR**
- **Úzce spolupracuje s MZ, univerzitami, odbornými společnostmi, zdravotními pojišťovnami, poskytovateli zdravotní péče aj.**
- **Aktivity ukotvené ve strategických dokumentech**
 - Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí – Zdraví 2020 - Akční plán: Rozvoj programů zdravotního screeningu v ČR
 - Strategický rámec rozvoje zdravotnictví v ČR do roku 2030 – Zdraví 2030 – Specifický cíl: Prevence, podpora a ochrana zdraví a zvyšování zdravotní gramotnosti
 - Národní plán obnovy: reformy Národní onkologický program ČR – NOP ČR 2030 a Podpora a zvyšování kvality preventivních screeningových programů

Klíčové aktivity

- **Metodické a personální zázemí v oblasti časného zachytu onemocnění**
 - Série metodických dokumentů: životní cyklus programů časného zachytu onemocnění
- **Datová základna screeningových programů**
 - Datové zázemí pro evaluaci stávajících populačních screeningových programů
 - Zpřístupňování výsledků evaluace screeningových programů
- **Realizace pilotních projektů realizujících implementační výzkum programů časného zachytu onemocnění**
- **Spolupráce na nově vznikajících screeningových programech**
 - Screening SMA a SCID u novorozenců
 - Program časného zachytu karcinomu plic
 - Program individualizovaného časného zachytu karcinomu prostaty
- **Mezinárodní spolupráce**
 - EU, WHO, OECD
 - Mezinárodní partnerství, projekty, workshopy a konference

Základní funkcionality portálu

- Stejný koncept pro všechny diagnózy
- Základní rozcestník:

Zdroje dat, metodika	Online analýza	Analytické reporty	Datové sady
– NZIS + ostatní (ČSÚ,...) – Období aktualizace – Seznam indikátorů včetně anotace		– Základní analytické výsledky formou statických prezentací	

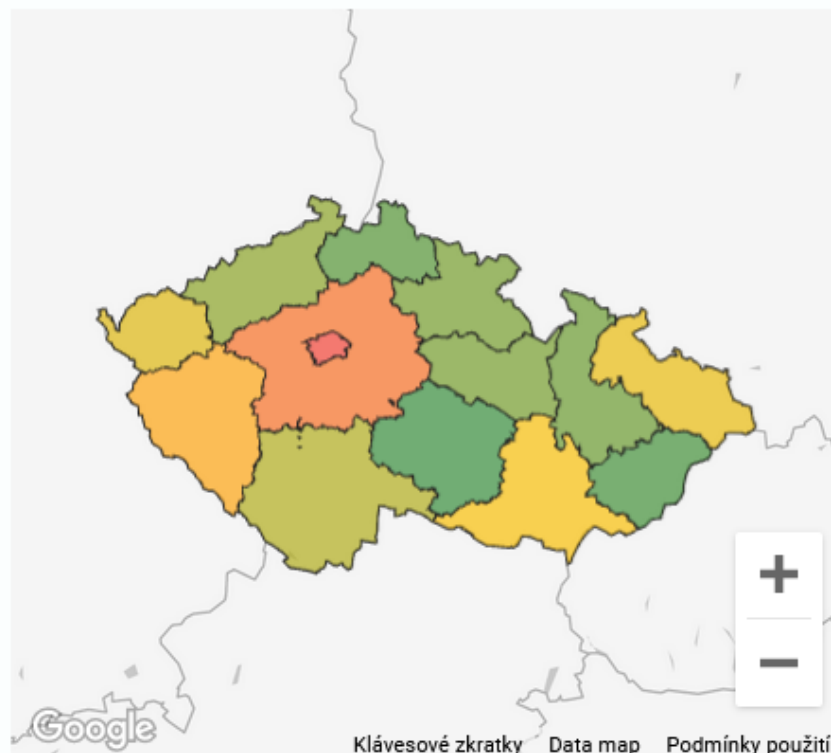
Online analýza – mapy

Mapa 1: Regionální pokrytí screeningovým vyšetřením ve standardním intervalu (kraje)

Rok: 2021 (1) ▾

Věková skup... ▾

Pohlaví ▾

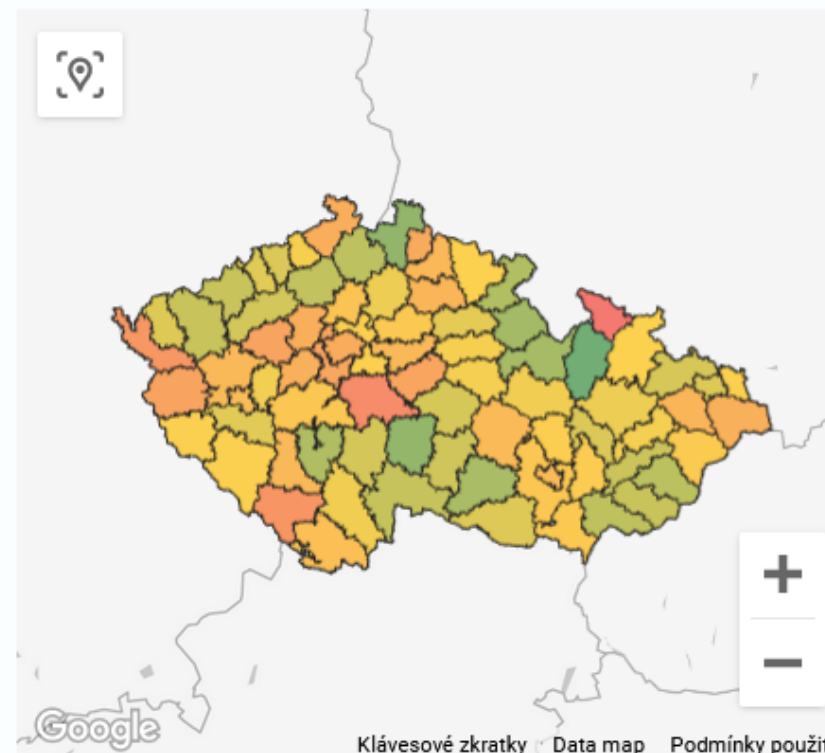
Pokrytí [%] 22,8 30,0

Mapa 2: Regionální pokrytí screeningovým vyšetřením ve standardním intervalu (okresy)

Rok: 2021 (1) ▾

Věková skup... ▾

Pohlaví ▾

Pokrytí [%] 16,8 37,0

Datové sady

C53 – Pokrytí cílové populace screeningovým vyšetřením

Obsahem jsou vstupní data pro výpočet indikátoru cervikálního screeningu (C53) s názvem *Pokrytí cílové populace screeningovým vyšetřením*. Indikátor lze vypočítat jako podíl počtu žen vyšetřených alespoň jednou v určeném časovém intervalu (čitatel) a celkového počtu žen v cílové populaci (jmenovatel).

[Zobrazit datovou sadu](#)

Katalog otevřených dat

Ministerstvo zdravotnictví České republiky

<https://opendata.mzcr.cz/>

3 datasety nalezeny na dotaz "screening"

Seřadit dle: Relevance

Kolorektální screeningové vyšetření: Pokrytí cílové populace

Obsahem datové sady jsou vstupní data pro výpočet indikátoru kolorektálního screeningu (c18 až c20) s názvem Pokrytí cílové populace screeningovým vyšetřením ve dvouletém...

CSV

Cervikální screeningové vyšetření: Pokrytí cílové populace

Obsahem datové sady jsou vstupní data pro výpočet indikátoru cervikálního screeningu (c53) s názvem Pokrytí cílové populace screeningovým vyšetřením v jednoletém intervalu....

CSV

Mamografické screeningové vyšetření: Pokrytí cílové populace

Obsahem jsou vstupní data pro výpočet indikátoru mamografického screeningu (c50) s názvem Pokrytí cílové populace screeningovým vyšetřením. Indikátor lze vypočítat jako podíl...

CSV

Prevence vážných onemocnění v Ústeckém kraji

Shrnutí závěrů

- Ústecký kraj má poměrně vysokou návštěvnost preventivních prohlídek u praktických lékařů (téměř 60 % obyvatel během 2letého intervalu), které tvoří v ČR základ pro prevenci vážných onemocnění. Návštěvnost preventivních prohlídek byla postižena následky pandemie COVID-19.
- Kraj má spíše vyšší počet osob v cílové populaci připadající na 1 screeningové centrum, čekací doba na mamografii je na úrovni kraje mírně vyšší, čekací doba na navazující kolonoskopii je průměrná, některé okresy však dosahovaly vyšších hodnot.
- Pokrytí populace obyvatel Ústeckého kraje screeningovými programy bylo v roce 2021 ve srovnání krajů mírně nižší u screeningů karcinomu prsu a karcinomu děložního hrdla. Hodnota pokrytí populace obyvatel Ústeckého kraje u screeningu kolorektálního karcinomu byla naopak mírně vyšší.
- Více než 92 % žen s bydlištěm v Ústeckém kraji, které v roce 2021 absolvovaly screeningovou mamografii, podstoupilo toto vyšetření v centrech Ústeckého kraje. Více než 80 % osob s bydlištěm v Ústeckém kraji, které v roce 2021 absolvovaly screeningovou kolonoskopii, podstoupilo toto vyšetření v centrech Ústeckého kraje. Část obyvatel využívá zařízení v Libereckém kraji a Praze.
- V posledních letech dochází ke snižování populační zátěže zhoubnými nádory, na které cílí screening. V Ústeckém kraji lze prozatím sledovat vyšší úmrtnost na nádory děložního hrdla, naopak pozorujeme příznivý trend v incidenci nádorů děložního hrdla.
- Obyvatelstvo Ústeckého kraje je nadprůměrně postiženo nádory plic, a proto je nezbytné věnovat pozornost rychlé implementaci nového programu časného zachytu karcinomu plic.
- Míra centralizace porodů extrémně-středně nezralých novorozenců do perinatologických center intenzivní péče v Ústeckém kraji převyšuje celorepublikový průměr, 87,7 % v Ústeckém kraji oproti 79,0 % v Česku v roce 2021.

Prevence vážných onemocnění v Ústeckém kraji

Děkuji za pozornost

